

296.025

G56b

Goldfaden
Bar Kochba

UNIVERSITY OF ILLINOIS
LIBRARY

Class

Book

Volume

Ja 09-20M

עדעלשטאט'ס שריפטען.

עס זיינען יעצט ווידער ערשינען אין בוכפארם א צווייטע
אויפלאגע פון אללע פאמישע שריפטען אין פראזא
פון דעם בעוואוסטען דיכטער

דוד עדעלשטאט.

מיט דעם פילד פון פערפאססער.

פרייז בלויז 10 סענט.

פאלקס-געדריכטע.

פון ד. עדעלשטאט.

ענטהאלטעט 65 ליעדער, פאעזיען און דעקלאמאציען.
פון דעם בעריהמטען דיכטער דוד עדעלשטאט.

פרייז בלויז 15 סענט.

HEBREW PUBLISHING CO.,

83-85-87 Canal Street,

NEW YORK.

ניינציג טויזענד תלמידים

האבען זיך אויסגעלערנט ריידען און שרייבען ענגליש פון

אלכסנדר הארקאוויס

ענגלישען לעהרער

וועלכער איז אנערקענט אלס דיא בעסטע מעטהאָדע זיך אויסצולערנען
דיא ענגלישע שפראכע.

דער ענגלישער לעהרער

איז אזוי קונסטפאל אויסגעארבייט, זא דאס יעדער איינער איז אימסטאנדע
נרינדליך צו ערלערנען דיא ענגלישע שפראכע.

90 טויזענד עקזעמפלארען

זיינען שוין פערקויפט נעוואָרען פון הארקאוויס, „ענגלישען לעהרער“ און דאס איז
דער בעסטער בעווייז, אז אידען ווייסען צו אונטערשיידען וועלכע מעטהאָדע איז
דיא בעסטע. קיין מעטהאָדע האט נאך נישט געהאט אזא גרויסען ערפאלג, וויא

אלכסנדר הארקאוויס, „ענגלישער לעהרער“

דער ענגלישער לעהרער פון אלכסנדר הארקאווי איז איינגעטיילט
אין 6 טהיילען מיט א לעזעבוך מיט ענגלישע גראמאטיק, וועלכע ערקערט
פון א. ביז ת. דיא גאנצע ענגלישע שפראכע.

דער ענגלישער לעהרער ענטהאלט אויך א גאנצע אבטיילונג זיך
צו לערנען שרייבען בריעף.

דער ענגלישער לעהרער איז שעהן געדרוקט און עלעגאנט בראַשירט.

דער ענגלישער לעהרער האט געקאסט 65 סענט און מיר פערקויפען איהם יעצט

בראַשירט פיר פלוז 30 סענט, געבונדען 40 סענט.

צו בעקומען בייא אלע בוכהענדלער און בייא

THE HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal Street, New York.

פירצעהנמעס בילד.

(ער שמעכט זיך אריין אין הארצען א שווערד — פאלט אום אויף דער ערד טויט. דאס נעשרייא פון דא רוימער ווערט שמארקער, פאפוס לויפט ארויף און וויל שמעכען בריכבאך — קומט איהם ענטגעגען עזריה און דערשמעכט איהם — נאך איהם לויפען ארויף אויף דער מויער דאס גאנצע יודישע מיליטער — זייא קומט ענטגעגען דאס רוימישע מיליטער. עס פאנגט זיך אן דער קריען, פעכטען זיך, שמעכען — מיט א נעשרייא. עס קלינגען שווערדען, מען הערט דאס קראכען פון מויערן — דיא פעסטונג ביתר שמעהט אין פייער און ברענט, אלע טהירמע פאלען און ברעכען זיך — עטליכע רוימישע סאלדאטען לויפען צו הינטען און ברעכען אויף דעם מיטעלסטען טויער — מען זעהט דורך דעם טויער א שרעקליך בילד בעלייכטעט: איין רוימישער סאלדאט דאט דער'הרג'עט א קינד אויף זיין מוטער'ס הענד, וועהרענד דיא מוטער שמעהט אויף דיא קניע און וויל פערטהיידנען איהר קינד — איין רוימישער הענד האלט ביים קאפ איין אלטען יודען און הייבט אויף, אויף איהם זיין שווערד — איין רוימער שמעהט מיט א פוס אויף איין יודען און מיט דער האנד שמעכט ער איהם אריין א שפיץ — דאס בילד פון הינטען אין טויער ווערט בעלייכטעט מיט גרין פייער — אויבען דיא פעסטונג, מיט רויט פייער — וועהרענד דעם רעש, פאלט דע' פארהאנג לאנגזאם).

ע נ ד ע

(ער מ'הוט א וואָרף א שפּיץ דעם גייסט, דער גייסט פערשווינדעט, און ערשיינט אויגענבליקליך אויף דער רעכטער זייט מ'הוט.)

גייסט. (זינגט ווייטער) אוי, ציון'ס ליכט צאנקט אצינד,

בר־כוכב א. (אראָפּלאָזענדיג דעם קאָפּ שוואַך) הא ! !

גייסט. לעשט אייביג אויס, שיינען וועט ניט מעהר מיין קינד !

בר־כוכב א. (שוואַך) . . . יא !

גייסט. איבער דייע זינד, איבער דייע זינד. —

בר־כוכב א. יא, פערלירען — א, מ'הייערער גייסט, ביסט שטארקער פון מיר !

מוטשע מיך ניט, האב רחמנות ! איך קניע יעצט פאר דיר !

(ער פאלט אויף דיא קניע) יא, זיין מיר מוחל, נענט שוין, לאָז מיך שוין צו רוה —

(מיט געוויין) זעה, דער גרויסער נבור ביינט פאר דיר דיא קניע !... !

איך וועל שטארבען, יא, נאָר לאָז מיך שטארבען זיין א העלד,

קאָז מיך האַטש זיין דער לעט ציטער אויף דעם בלוטיגען שלאכטפעלד...

(גייסט פערשווינדעט, בר־כוכב פאלט אויף דער ערד צום פובליקום.)

יא, ברידער, פערנעסט שוין פון היינט אָן אין דעם זיענ,

אונזער הייליג לאַנד, וועט איהר שוין ניט אָפּנעהמען מיט קריענ,

נאָר אויף אייביג אונטערוואָרפענע — דענקט שוין נאר ניט אפילו אויך,

אז נאָט וויל ניט, איז אומזיסט דעם גבור'ס כח ! — —

(אין דעם מאַמענט הערט מען איין טראַמפּעטען־שאל, און א געשריי פון א סך רוימיש מיליטער.)

בר־כוכב א. (חאָפט זיך אויף געשווינד) הא ? וואס הער איך טראַמפּעטען־שאל !

אנפאנגען דיא מלחמה, איז דאס א סיגנאַל ?

(ער קוקט זיך צו צו דער זייט, וואו מען הערט דאס געשריי פון דעם רוימישען חיל.)

א, דיא מאכט פון דעם שונא איז זעהר גרויס...

שווער זיך צו האלטען, פערלירען איז אלעס — אויס ! —

(מיט פייער) ניי, שונא ! פרעה דיר ניט ! אז איך קען שוין נאר ניט נעהמען

בייא דיר,

איינס וועל איך בייא דיר רויבען : דיין שטאַלץ איבער מיר !

ניט דיין פייל זאָל דורכבויערן דיא ברוסט פון דעם נבור,

פון מיין האַנד אליין איז מיר צו שטארבען לעבער ! — —

מוט פערלירען? פאסט ניט פאר דעם בראווען קריענער!...
אפילו אין דער קעם, איז נאך אלץ דער טינער — טינער!

(אין דעם מאמענט בעווייזט זיך אלעזר'ס גייסט פון דער רעכטער זייט פון דעם טהורם).

נייס ט. אזוי זאגט נאָט אַצינד!

בר' כוכבא. (ערשטעקען) וואס? נאך אלץ דער מארטער?...?

נייס ט. איך קען דיר ניט מעהר, ביסט ניט מעהר מיין קינד! —

בר' כוכבא. (נידערגעשלאָגען) אָ, דוא שרעקליכע נבואת.

נייס ט. איבער דייע זינד, איבער דייע זינד —

בר' כוכבא. (איז צוטרעטענדיג) פערלירען זאגט ער איז אלעס? ניטאָ קיין ישועה?

נייס ט. אוי, אוי! ציון'ס ליכט צאנקט אַצינד.

בר' כוכבא. (וויילד ערשטעקענדיג) וואס? ציון'ס ליכט צאנקט בייא מיר אַצינד?

נייס ט. לעשט אייביג אויס, שיינען וועט ניט מעהר, מיין קינד!

איבער דייע זינד, איבער דייע זינד — —

בר' כוכבא. (מיט האָס) איבער מייע זינד, איבער מייע זינד?

אָוועק שרעקליכער גייסט! זאָלסט פערשוואונדען ווערען:

שטעק מיר שפיעזען אין מיין לייב, נאָר דיא ווערטער זאָל איך ניט הערען,

זאָלאַנג אין מייע אָדערן פליעסט דאס ווארעמע בלוט,

וועט ציון זיין געוואונען, ניין! עס צאנקט נאך ניט! —

הא! דעם מוט זוכסטו בייא מיר צו רויבען?

דאס וואס איז מיין גאנצער כח, מיין גלויבען?

אָ, ניין! פערלירען וועל איך לענדער, מענשען מיליאָנען,

בלייבט מיר דער מוט, האב איך אלעס געוואונען! —

(גייסט בעווייזט זיך אויף דער לינקער זייט טהורם).

נייס ט. אזוי זאגט נאָט אַצינד! —

בר' כוכבא. אָ? פערפאָלגסט מיר אלץ? —

נייס ט. איך קען דיר ניט מעהר, ביסט ניט מעהר מיין קינד! —

בר' כוכבא. ביסט ניט מעהר מיין קינד?

נייס ט. איבער דייע זינד, איבער דייע זינד —

בר' כוכבא. (ווייטער מיט האָס) אָוועק בעזער גייסט! פערשווינד געשווינד.

ניט מיר וועסטו שרעקען, פאר דיר שמעחט א ריען:

חייט דיר זאָלאַנג מיין האנד ווארפט נאך א שפיעז!...!

ק א ח ר . מיר הערען, מיר הערען.

מיר הערען גוט ;

אנטשלאָפּען ווערען

וועלען מיר ניט !

ש ו מ ר . גבורים וויא ריעזען,

היטען אונזער לאנד ;

מיט דיא שארפע שפיעזען,

שלאָפּען זייא אין דער האַנד.

ק א ח ר . מיר הערען . . . א . ז . ו .

ש ו מ ר . דער שונא דער שלעכטער,

קוקט אויך פון דאָרט ;

שלאָפּט ניט, איהר וועכטער !

היט גוט דאס אָרט ! —

ק א ח ר . מיר הערען . . . א . ז . ו .

(שומרים ווערען אנדרימעלם, פאפוס פיהרט דורך שטיל דאס רוימישע מיליטער, און ווייזט זייא אויף דער פעסטונג).

ב ר - כ ו כ ב א . לויפט ארויס צומראגען פון דער פאלאטקע פלאס — דיא האאר צושויערעס).

שווייגט וועכטער, שטילט ! מיר דארפט איהר ניט וועקען !

מיינט ניט, אז איך שלאָף, איך קוק אין אלע עקען —

מיד וועקען שטארקערע שומרים — לאָזען מיר ניט שלאָפּען,

זייא מיינען מיר דורך דיא נעכט צו מארטערן, צו שטראָפּען ! ...

(פויזע) פאפוס איז צו דיא רוימער איבערגענאנגען ! ...

נו ? פון איהם קען מען בעסערס ניט פערלאנגען —

נאָר — אלעזר'ס אונשולדיג בלוט שריט מיר אין דיא אויערן :

„פערלוירען איז ירושים“ ! — פערלוירען ! (פערענקענד) פערלוירען ?

פיעלע פעסטונגען זיינען שוין אריינגעפאלען צו דיא רוימער אין דיא הענד,

זייא האבען שוין צוריק בעקומען פיעלע שטערט, צובראָכען ציון'ס ווענד...

א, ניין ! זאָלאַנג דער שטאָלצער מומה לעכט נאך אין מיר,

וועל איך נאך אלץ געווינען, קעמפּפּען וויא פריהער...

נאך דיא לעצטע פעסטונג מוז איך פערטהיירדיגען יעצט,

פיעלע האבען זיך אונטערגעגעבען, איך מוז קעמפּפּען ביי

סנהדרין. נאָם! דאָ נערעכטער נאָם!
אלעזר. נאָם איז מיין עדות, אז ס'איז ריין מיין נשמה!
דרך כוכב, דרך כוכב איז ניט דער פאלשער שמעך, נין!
וואס גלאַנצט א מינוט און קען פערנעהן...
וואס נאָם וועט שיקען זיין אמת'ן משיח,
דער וועט אויף אייביג שיינען און ניט פערלאָשען ווערען ניד...
אוי! — (מיט א שוואכער שטימע)

סנהדרין. . . אָ, נאָם!
אלעזר. אָ, נאָם, ס'איז מיר שלעכט...!
נאָם! דיין משפט איז נערעכט, זיננס שוואַך
אוי! אזוי זאָגט נאָם אַצינד:
איך קען דיר ניט מעהר,
ביסט ניט מעהר מיין קינד, (ער ראַנגעלט זיך מיט דעם שוויי)
איבער דינע זינד, איבער דינע זינד;
אוי ציון'ס ליכט צאָנקט אַצינד!
לעשט אייביג אויס — (קוים וואס מען הערט דיא שטימע)
שיינען וועט ניט מעהר, מיין קינד,
איבער דינע זינד, איבער דינע זינד!
(דאָ לעצטע ווערפער הערט מען שוין גאר נישט, ער שטאַרבט).

פערוואַנדלונג.

הרייצעהנטעס בילד.

פיערטע סצענע.

(שטעלט פאר דאָ היינעקע פּעסטונג ביתר, מיט א סך טהורטע, הינטען א געשלאָסענער
טויער, אויף דער טויער אין א פאלאטקע ליגט בר-כוכבא און מען זעהט איהם בילד
שוטרים געהן אַרום און בעוואַכען, עס איז נאָכט).

שומר. (זיננס אויף דער פּעסטונג) נאָם דער נערעכטער,
קוקט אויף פון דאָרט!
שלאָפט ניט איהר וועכטער,
היט נישט דאס אָרט! —

און פאר א משכן צו מאכען פריעדען,
האסטו פערקויפט דיין קינד און אויך אלע יודען! —

סנהדרין. . . . א, נאָט!

בר־כוכבא. וואס? איהר שרעקט אייך! וואס, איהר האט מורא?

איהר שווייגט איהם, ווייל ער איז א גדול בתורה!

סנהדרין. . . . א, נאָט!

בר־כוכבא. איהר שווייגט? וואס, איהר רעדט ניט? — הא? — נא!

(דערשטעכט איהם).

דריטע סצענע.

(עזריה לויפט אריין פערסאפעט, געהט צו צו בר־כוכבאן).

עזריה. איהר וועט מיר פערצייהען, גרויסער משיח!

א שלעכטע בשורה ברענגט אייך דער שליח:

א גרויסע מאכט פון דעם שונא, וויא זאמד אין מעער,

איז בעפאלען אונזער לאנד, לאָזען זיך נעהנטער אהער,

זייא מייטען און פערברענען, עס איז ניט אויסצושטען;

אין דער מיט געהט דער מלך אדריאָנוס אכין,

ער האט ארום גערינגעלט ירושלים מיט א גרויסער מאכט,

און דיא הייליגע שטאָט וויעדער ביז אין גרונד חרוב געמאכט.

בר־כוכבא. (פערטומעלט) לאָזט באַזען דיא שופרות צו דער מלחמה ניד!

נאָר מומה, יודען, מומה! מיט אייך געהט אייער גבור משיח!

(אזוי ווילד שרייענדיג, לויפט ער ארויס ליגס, נאך איהם עזריה — דיא סנהדרין

פייגען זיך אָן צו אלעזין איהם פערבינדען זיינע וואונדען).

אלעזר. (אָנגעשפּאַרט אויף צווייא אַלטע לייט, האלט מיט דער רעכטער האַנד צו

דיא וואונדען — מיט דער לינקער אויסגעשמרעקט אין דער ריכטונג,

וואוהין בר־כוכבא איז אַרויס געגאַנגען).

מיין וואָרט הער, בר־כוכבא, דיא פאלשער משיח אויס!

איידער דער אַלטער אלעזר פון דיין האַנד געהט אויס:

אין דער מלחמה איז דיין גבורה הבגהבלים!

יא, "שלום" האב איך נאָר געבעטען, יא שלום, נאָר שלום!

מיט מיר שטאַרבט דער שלום און מיט דיר שטאַרבט דיא מלחמה!...

איי נאָט! ! (ער ווערט שוואַך)

וואס קומט דעם מענשען? זאגט אַרויס פרייא!
וואס איז מורד במלכות, דעם לאַנד ניט נעמרייא?

אלעזר. (זינגט) דער דיין איז קורץ און שאַרף, און ניד,
אַהן פיעל הקדמות —

סנהדרין. ווער ס'איז מורד במשיח,
איז אחת דתו להמית! —

ברכוכבא. ניין, ווידערהאַלט עס נאך אמאל,
ניין, ווידערהאַלט עס נאר אַהן צאַחל,
לאָזט הערען דעם משפט בפני עדה וקחל!
אלעזר, דער דיין איז קורץ און שאַרף און ניד,
אַהן פיעל הקדמות:

סנהדרין. ווער עס איז מורד במשיח,
איז אחת דתו להמית! —

ברכוכבא. ניד ערפיקט דעם משפט אין דער שעה דער ביזער,
אין דעם בונד, ומורד במלכות — — אַלעזר!

סנהדרין. (ערשראָקען) אָ, נאָט!

אלעזר. (זינגט) אָ, וואס הער איך וואס?
איך פערשטעה נאר ניט דאס?

באַרעכען זיך נאָך דיא זאך צו פעהלסטו ניט?
(צו דיא סנהדרין) איך שווער דאָ אַלמע פאַר אייך אַלע,

אז איך ווייס פון נאר ניט, ניין!

דאס געזעץ בין איך ממלא,

הייליג איז דאס תמיד ביא מיר געווען.

סנהדרין. זייא אונז מוחל גרויסער משיח!

גיב ניט אַרויס דיין נזר אזוי ניד!

הער אונז עלטערע אַצינד,

מיר שווערען דיר, אז ער איז ריין פון זינד! —

אלעזר. איין נאָט איז מיין עדות,

אז איך בין ריין פון זינד. —

ברכוכבא. יא, פאַלש ביסטו פון לאַנג געווען!

צו דיא רוימער פלענסטו בסוד איבערנעהן!

דאס ווייסט מען, אז איהר פאטער, איז אייך שטענדיג דאגעגען.
 ער בעט אלע און דערט נאָר פון שלום'ס ווענען ;
 צו דעם צוועק איז ער ביים שטאטהאלטער רופוס געווען,
 איהם פערשפראַכען, אז ער וועט נאָר ווענען שלום געהן,
 און אז רופוס האט אויף זיין וואָרט ניט אזוי שטעלען געקענט,
 האט ער דינה'ן פאַר אַ משכון געלאָזט אין זיינע הענד...

ב ר - כ ו כ ב א. (ציטערט אַזש פאַר כעס) פאפוס ! !

פ א פ ו ס. דאס איז אמת, ווייסט יעדער, ניט אויסגעטראכט.
 אז ער א ל י ין האט זיא צו רופוס'ן געבראַכט.

ב י - כ ו כ ב א. (מיט רציחה) אַוועק פאפוס ! געוואלד, אַוועק פון מ גע אוינען
 צו שאַרף איז דיין רכילות, וויא דיא שפּיצניגע פיילען פונ'ם בויגען !...
 מ ו ר ד איז דער אלטער ? מ ו ר ד אין זיין משיח ?
 זיין קינד פערקויפט ! אָ ! שיק איהם אריין ניד !

י ער לויפט אום פאַר כעס איבער'ן צימער און ברעכט דיא הענד, פאפוס רוקט זיך דער
 חיל אלע מאל געהנטער צו דער טהיר, און וועהרענד ער הייבט אָן ארויס צו געהן, קוקט
 ער אויף ברכוכבא'ן מיט אַ שמחה און זינגט זיך אונטער) :

פ א פ ו ס. אוי דיא נקמה ! איז מיין נשמה ! מיין לעבען, מיין נחמה ! (אָב)

(ברכוכבא געהט אום איבער'ן צימער עמליכע מאל, און אז ער זעהט אז קינער
 קומט ניט אריין, געהט ער צו צו דער טהיר לינקס און שרייט אַרום) :

ב ר - כ ו כ ב א. רופט מיר אריין דיא סנהדרין צום משפט געשווינד !

יא, ג'משפט מוז ער ווערען פאַר מיר און פאַר זיין קינד !

אז ער שרייט שטענדיג „שלום" דאס ווייס איך שוין לאנג ;

נאך בייא מיר זאָל איך וואַרמען אזא גיפטיגע שלאנג ?

אָ, טהייער מוז מיר בעצאָהלט ווערען מיין דינה'ס לעבען,

זיא, וואס האט מיר דעם גאנצען כח און מומה געגעבען.

צוועלפטעס בילד.

צווייטע סצענע.

(אין דעם מאָמענט קומען אריין דיא סנהדרין, צווישען זייא אלעד.)

ב ר - כ ו כ ב א. זעמצט זיך אויס סנהדרין, יעדער אויף זיין שטחל !

א י ה ר, וואס האט ג'משפט אזוי פֿעל,

און לייענט פאַר דינים בשערי העיר !

צו זאגע דעם אמת, געשוואַרע זייט איהר :

און האבען דאָך פערשפיעלט ירושלים צו וועספאסיאנעס זוכן!

און איך אליין מיט מיין גבורה, וואס האב איך ניט אויפגעטון?

דאס בית המקדש געבויעט! — ירושלים! — דיין,

פערטריבען דיא רוימער — מיר זיינען הערן אליין —

נאָר א יין וואָלקען פערדונקעלט מיר מיין לויטערן גליקליכען חימעל....

דינה — אָ, דינה פעהלט מיר יעצט צום רומעל;

וואס האט א ווערט דיא קרוין, ווען זיא העלפט זיא מיר ניט טראָגען?

קיין שמחה איז מיר לעב, נאך איהר וועל איך אייביג קלאָגען! — ...

פאפוס. (מיט אפאלש רחמנות) יא, מען מעג קלאָגען נאך איהר אזא טהייערע נשמה—

(פאָר זיך מיט האַס) ארויס צו דיין ווערקצייג, מיין טהייערע נקמה!

(צו ברכוכבאן) מיר האבען זיא אומזיסט פערשפיעלט, יא, נאר אומזיסט,

זיא איז ניט שולדיג געווען, דאס האט יעדער געוויסט —

ברכוכבא. וואס רעדסטו פאפוס! מיר האבען זיא פערשפיעלט, מיר?

האסטו מיר דען ניט מודיע געווען צייטליך פון איהר?

האב איך אפשר ניט געאיילט מיט מיין הילף צו דער רעכטער צייט?

פאפוס. אז איך זאָג „מיר“ מיין איך מיר יודען, מיר פיינע לייט...

וואס אלע אונגליקען קומען נאָר... איך ווייס, איך זעה עס,

פון זייערע מחלוקתין, פון פערשיעדענע דעות:

שרייט דער מלחמה, מווען יענע שרייען פריעדען...

ברכוכבא. וואס? נאך היינט זיינען דיא דעות פערשיעדען?

נאך האט מען אזא עזות מיר ענטגעגען צו שטעהען?

רייד דייטליכער, פאפוס, איך וויל דיר פערשטעהען!...

פאפוס. איך פערשטעה דערמיט, אז צולעב, א צו להכעיס,

קען איין אייגענער פאטער, אָפּפערן מיט זיין קינדס נחת,

פאָר וואס איז אייך ניט קשה, גרויסער גבור אין דעם:

וויא קומט נאר דינה, צום שטאטמאלטער אין זיין היים?

ברכוכבא. וויא זיא קומט? מיט געוואלד האט מען זיא גענומען.

פאפוס. זאָל נאָט היטען! מיט אייגענעם ווילען איז זיא צו איהם געקומען!

ברכוכבא. (הייבט זיך אויף פונם פלאטץ מיט א ווילדען בעשריאי) הא?

פאפוס. שרעקט אייך ניט, גרויסער גבור, זיא איז געקומען ניט אליין,

הערט מיך נאָר אויס, וועט איהר אליין פערשטעהן:

(מיט פייער) ניין! ברכוכבא, טהו עס ניט, שרעק דיר ניט!

דער יודישער נבור אָפּפערט זיך ניט, פאַר אַ כּלָה פון פלייש און בלוט;

זיין כּלָה איז דיא אמונה — דיא הייליגע תורה! —

זיא האט פאַר קיין שווערד, פאַר קיין טויט קיין מורא! —

פאַר זיין נאָט, פאַר ציון'ס שטאָרצען כבוד,

מוז קעמפּפּען דאס אייניקעל פון דעם מלך דוד! —

חלילה, פון אייך, איהר טאָפּפערע יודען,

איהר זאָלט מיט אייער שונא שריעסען איבער מיר פריעדען,

ווייזען דעם שונא מורא איבער מיין נאָריש לעבען?

וואס ס'הייסט טרייע און מומה, וועל איך אייך דעם ביישפּיעל נעבען:

לערענט אייך, העלדען, קעמפּפּען — איך וועל עס אייך ווייזען,

וואס הייסט זיך אָפּפּערן — א ווילען פון אייזען!

נאָר דורך מיין טויטען קערפּער, זאָלט איהר אריינטרעטע אין שטאָט...

אום נאָטעס נאמען, יודען? נאָר מומה! מומה! — —

(זיא וואָרפט זיך אראפּ פון דער פעסטונג אויף דער ערד און ווערט געהרג'ט, אלע בלייבען ערשראָקען — עזריה טהוט א געשרייא — שטורם! אלע לויפּען צו צו דער מויער, הייבען זיא אָן צו ברעכען — ברכוכבא בייגט זיך אָן פּערצווייפעלט איבער דינה'ס טויטען קערפּער. — דער פאָרהאַנג פאַלט שנעל אראָפּ).

פירטער אקט.

ערשטע סצענע.

עלפטעם בילד.

(שטעלט פאַר איין קעניגליכער זאָל, אויסגעשטעלט מיט א סך שטוהלען האַלב רונד, בינק עטליכע רייזען, אייגער העכער פון דיא אנדערע, אין דער מיט א לאַנגער טיש — ברכוכבא ויצט אויף א שטוהל גאנץ טרויעריג, דאס פנים אויסגעבלייבט, דעם קאָפּ אָנגעשפּאַרט אויף דער האנד, נעבען איהם שטעהט פאפּוס, זיא האלטען ביידע אין א געשפרעך).

ברכוכבא. (מיט א טרויעריגער שטימע) נאך פאפּוס וועל איך דיא פערליימדונגען הערען?

אז איך בין „ברכוכבא“ ניט ברכוכבא“ דער זוהן פונ'ם שמעון —

איך האב, דאכט מיר, אין דער טהאָט בעווייזען גענוג דער וועלט,

וויא איך האב דיא יודענס שטאַנד, מיט מאַכט צוריק געשטעלט:

מיינע אַלע פאָרגענוגער: אלעזר, חנניה, שמעון,

פּערגעס ניט וואס פאַר א גרויסע מאַכט עס האבען זיך צוזאַמען גענומען,

- ק א ה ר . . . יא !
- די נ ה . פאלט אויף דיא קניע !
- ק א ה ר . . . יא !
- די נ ה . פאר אונזער נאָט (זיא פאלט אויף דיא קניע — דאס קאָהר פאלט אויך)
- ק א ה ר . (שטיל) גרויסער נאָט —
- די נ ה . גרויסער נאָט, נאָט פון דיין פאָרק ישראל !
- צוליעב דיין נאמען שמעה אונז ביא !
- ק א ה ר . צוליעב דיין נאמען שמעה אונז ביא ! —
- די נ ה . שיק אונז ניד,
- ק א ה ר . שיק אונז ניד,
- די נ ה . דיין רעטונגס ענגעל, אוי ! נאך היינטיגס מאל ! —
- מיר זאָלען !
- ק א ה ר . מיר זאָלען ! —
- די נ ה . זיענען יעצט —
- ק א ה ר . זיענען יעצט —
- די נ ה . { בעזיענען אונזער פינד.
- ק א ה ר . {
- די נ ה . הערזשע איין,
- מיין געבעט,
- מקריב זיין,
- בין איך מיך גרייט,
- ק א ה ר . יא, מקריב זיין זיך אלע,
- זיינען מיר זיך גרייט !
- די נ ה . פאר מיין נאָט, פאר מיין פאָלק, פאר מיין טהייער פאטער לאַנד.
- (ווערענד דינה ענדיגט דאס לעצטע וואָרט, הייבען זיך אלע אויף פין דיא קניע . דינה הייבט זיך אויך אויף פון דיא קניע, און רעדט מיט פייער פון אויבען צום פאָלק טראָפּ).
- הערט אויס מיין פאָלק יהודה, און דו א שמען דער מלך !
- הערט און פערלערט קיין מוטה, זייט מונטער, פרעהליך :
- דער רשע האט געהייסען איך אליין זאָל אייך בעטען,
- אז איהר זאָלט מיט שלום פון דאנען אָפּטרעטען,
- און אז איהר וועט שלום מאכען מיט איהם יעצט אלע,
- ניט ער מיך צוריק מיין פאטער, דעם חתן — דיא כלה —

איך האב זיין געוויזען א וועג אין דיא אונטעראירדישע מרעם,

וויא אזוי מען קען בלייבען נאר אהן געוואלד אהן קעם ! —

איך האב זיין געוויזען, אז א יוד מיט איין און איינציג אויג,

זעהט בעסער וויא א רויסער מיט צווייא, נאָר וואס איהם טוין. —

ב ר י כ ו כ ב א . (אונגערולדיג) וואס מאַכט דאָרטען דינה, האסטו זיא געזעהען ?

פ א פ ו ס . מען לאָזט מיך ניט צו צוין איהר, זיא איז פערשלאָסען אליין,

דער טיפוש האלט זיא פאַר א משכן, און באַלד גלייך,

וועט ער זיא אויף דער מויער אַרױפֿשטעלען פאַר אייך,

זיא אליין זאָל בייא אייך, און בייא אלע בעמען,

אז מען זאָל שרעם מאַכען, און פון דאָנען אָפֿטרעטען,

וועט איהר אָבער ניט וועלען, וואס וועט טהון דער שיכור ?

וועט ער זיא פאַר אייערע אויגען צושניידען אויף שטיקער ! —

אַט איז זיא ! ! —

(אויף דעם מיטעלסטען סטורם פון דער פעסטונג צעזאָרעא, ערשיינט דינה — **ב ר י כ ו כ ב א**)

דאס גאנצע טיילטער שפּרינגען אויף).

ד י נ ת . (הייבט אויף דיא הענד און זינגט) הערט !

ק א ת ר . יא, מיר הערען דיך !

זיין געגריסט און זיין געבענשט,

דיא שעהנע מאַכטער פון דיא יודען,

זיין גאנץ רוהיג, האב קיין מורא,

שרעק דיך ניט און זיין צופריעדען,

בייא דעם שונא אין דיא הענד, האב קיין מורא שרעק דיך ניט !

מיר וועלען אונזער לעבען שטרעקען ביז אין לעצטען מאָמענט ברום !

יא, יא, יא, מיר וועלען אונזער לעבען,

יעצט שטרעקען פון דיינעמוענען ! —

ד י נ ת . הערט נאָר, איידער איך וועל ריידען יעצט אָנהייבען,

זאָלען מיר יעצט צו גאָט דיא הענד אויסחייבען.

זייט־זשע אלע גרייט !

ק א ת ר . יא, אלע וועלען זיך אָנגרייטען ! —

ד י נ ת . צרניא געבעט !

ק א ת ר . יא, אלע וועלען בעמען ! —

ד י נ ת . הערט מיך צו.

צווייטע סצענע.

(א מעלדיעגער קומט אן לינקס, אין דער האנד טראגט ער א פיל, ארום וועלכען עס איז אָנגעקלעפט א שטיקעל פארמעט, געהט צו צו בר־כוכבא, מערניגט זיך).

פֿעלד־יעגער. פון דעם רוימישען לאַגער האט געטראָפֿען א פיל,

אנפֿאנגען א מלחמה, איז דאס א סיגנאַל!

(בר־כוכבא געהט ביא איהם דיא פיל און זאגט פֿערוואונדערט):

בר־כוכבא. נאר מיט א קוויטעל?—ארום געקלעפט? ליידן פון אלע זייטען?—

(צו וויקעלט עס) „התבוננו“ נאָר איין וואָרט?—וואס קען דאס בעדייטען?

קלעהרם עטוואס) הא! הא! רעכט! (צו עזריה'ן) געה ניד און ווים ניט לאנג!

בעפעסטיגען דיא עפענונג פונ'ם אונטעראירדישען גאנג:

געהם צור־אויף שטיל איין אבטהיילונג פון שטארקע לייט,

לעבעדיג אהין אריין, מיר דארפען זיין ניט געבען קיין צייט!

נאָר וואס זאמט זיך דאָרט פאפוס, וואס קען דאס זיין?

איז מעגליך אז דיא רוימער האבען ערפֿאָהרען זיין פֿלאַן?

און האבען איהם וויא א שפּיאָן געפֿאנגען?

און זיין קאָפּ איז שוין גאנג אױפֿ'ן שפּיעז אױפֿגעהאנגען!—

איך רעכען אָבער, אז איהם וועט עס געלינגען,

ווייל ער איז קלינגער פון זיין, פון דיא וואוילע יונגען. —

צעהנטעס בילד.

דריטע סצענע.

(פאפוס לופט אריין פֿערסאפעט).

פאפוס. נו, היינט פֿערשטעהט איהר וויא פאפוס דרעהט זיך אויס!

אז איך זעה, אז איך קען פון זייערע הענד ניט ארויס,

דערצעהל איך דעם טיפּוש, אז דורך דעם געהיימען וועג גלייך,

וועט איהר קענען קומען אָהן געוואלד אין לאגער צור־אויף,

ער געטרויעט מיר זיינע העלדען אָן און קלויבט מיך אויס,

זיין דעם וועג צו ווייזען, און איך זאָל געהען פֿאַראַוויס,

איך האב אייך דערווייל געגעבען צו וויסען,

אז איהר וועט האבען באלד א גאסט — נו, האט מען זיין אביסעל

אָנגעשמיסען!

בר־כוכב א. פרעהליך שפאנען דורך דיא מויעק,

דיא העלדען פון דעם קריענ;

און דאס פאָקס אויף דיא הויכע מויעק,

בעזיענען שעהן דעם קריענ.

ק א ה ר. (דאס זעלבע).

בר־כוכב א. דער פיינד, דער איז געביינט צו דער ערד,

אונז האט ניט געשאט,

ווייל דיא א מוֹנֶה איז אונזער שווערד,

און אונזער מאכט איז גאָט! —

ק א ה ר. (ווידערהאלט)

בר־כוכב א. שעהן!

ק א ה ר. האָט! —

(דאס מיליטער לייגט זיך אנדער און לאָגער מיט דיא אויסגעשטרעקטע שפייען).

בר־כוכב א. (צו עזריה'ן) אָט אזוי, אזוי, זייא דארפֿען זיין מתמידים;

פערנעסט ניט, אז דאס זיינען ר' עקיבא'ס תלמידים,

געוואָהנט נאָר צו לערנען, צו שאַרפֿען דעם מח;

און האָטש זייא פעהלט עס ניט אין גבורה און כח,

נאָר לערנען מוז מען זייא וויא אויסצוגעהן מיט כלי נשק,

איך בעט דיר עזריה, ווידערהאל עס מיט זייא מיט חשק —

ע ז ר י ה. איך דאנק דיר משיח! דיין רצון איז א געזעטץ ביא מיר! —

בעפעהל נאָר, וועסטו זעהען וויא אלעס וועט געהן גוט אָון א שיעור.

דיא פעסטונג צעזאָרעא פֿון נאָהנט און פון ווייטען;

האבען מיר אומרינגט מיט פֿיעל מיליטער פון אלע זייטען;

אלע זיינען גרייט וויא איין מענש, וויא איין זעל,

צו קעמפֿען מיט מוטה, מען ווארט נאָר אויף דיין בעפעהל! —

בר־כוכב א. עס איז נאך ניט צייט מיט שמורם אָנצופאָנען;

ווייל דינה איז נאך דאָרט אין דער מויער געפאָנגען,

איך וויל נאך אָפּוואַרטען איין מאָמענט,

פֿיעלייכט וועל איך זיא נאך קענען רעמען פון זייערע הענד,

און ווען ער וועט זיא ניט מיט גוטען אַרױס געבען באַלד,

דאן וועט מען מוזען צוטערעמען מיט געוואַלד —

ס ע ר א פ ה י נ א . הע ! ניד נעהמט ויא !
(מיס)
ר י נ ה . מיט פערנעניגען ! —

ס ע ר א פ ה י נ א . נעה, צום לעצטען מאל, מיין ליעבע, נעה !
ר י נ ה . איך נעה צום לעצטען מאל, מיין ליעבע, איך נעה !
ב י י ד ע . אדע ! —

(סאלדאטען מיהרען אוועק דינהן לינקס, סעראפהינא בעגלייט איהר, נאכצויגענדיג מיט דער האנד).

פערוואנדלונג.

ניינטעם בילד.

ערשטע סצענע.

(שטעלט פאר דיא פעסטונג צעזארעא. בעלאגערט פון בר-כוכבא'ס מיליטער — רינגס ארום דער לאגער-פעלד הייטען, בר-כוכבא מיט עזריה'ן, זיין גענעראל, שטעהען בעטראכטען דאס לאגער וויא דאס מיליטער דארף אנקומען, מען הערט פויקען און טראמפעטען-שאלל. דאס מיליטער מארשירט אריין אויף דער פיהנע).

מ י ל י ט ע ר . (זינגענד) אזוי — אזוי אין דיא הענד האלט
שפיעזען, שווערדען — אין דעם הערצען האלט נאָם !

ב ר - כ ו כ ב א . שעה !

מ י ל י ט ע ר . האָח !

ב ר - כ ו כ ב א . (פארהערט זיין מושמירען).

מיר העלדען, מיר זיינען נאר ניט מרה שחורה'דיג,

צום קריעג דער שופר נאָר רופט ;

אָננעשאַרפט זיינען דיא שפיעזען נאר מורא'דיג,

נעטונקט דיא פילען אין ניפּם.

ק אָ ה ר . (ווידערהאלט דאסזעלבע).

ב ר - כ ו כ ב א . מיר שטעבען, מיר ברעכען, מיר שניידען, נאָר זענענעריש,

מיר רייסען, מיר בייסען, מיר וויטהען נאָר טינעריש,

מיר נייטען, מיר קנייטען, מיר מייטען נאָר קריענעריש,

דיא שונאים אזוי —

זיין פאלען וויא שטרוי —

(ווידערהאלט)

סעראפהינא. איך זאג דיר שווייג!

דינה. שווייג דוא אקין!

סעראפהינא. אוי, אוי, אוי, אוי ס'וועט זיין מיאוס!

דינה. אוי, טרעט מיך ניט מיט דיא פיס!

סעראפהינא. . . . שווייג!

דינה. . . . ניין! —

(סעראפהינא געהט צו צו דער טהיר לינקס און עפענט זיא אויף).

סעראפהינא. הע, איהר סאלדאמען, קומט שנעלער אהער אריין!

(סאלדאמען קומען אריין, שמעלען זיך ביא דער טהיר, סעראפינא שמעלט זיך וועדער שמאלץ געגען דינה'ן).

סעראפהינא. נו וועסטו נאך שמאלצירען?

נו בעווייז יעצט פאר מיר דיין מומה אצינד!

איך לאז דיר ארעמירען!

מאקע באלד, מאקע באלד, ניד און געשווינד! —

דינה (צוזאמען מיט סעראפהינא'ן).

יא, איך וועל שמאלצירען,

דאך האב איך ניט פאר דיר מורא אצינד!

מענסט מיך דא ארעמירען,

מאקע באלד, מאקע באלד, ניד און געשווינד.

סעראפהינא. הא, הא, הא! א, ס'איז שעהן!

דינה. . . . א יא ס'איז שעהן! —

סעראפהינא. שווייג האטש דוא נאריש קינד, מיר ווייזט עס פון דיר נאריש אויכ,

דינה. איך ווייס? דיר ווייזט עס פון מיר נאריש אויס!

סעראפהינא. וואס דוא מאכסט דיר פאר מיר אצינד אזוי גרויס?

דינה. איך מאך מיך פאר דיר אזוי... גרויס —

סעראפהינא. גרויס? מיר וועלען זעהן!

דינה. א! מיר וועלען זעהן! —

סעראפהינא. דוא וועסט ניט בעשמעהען! —

דינה. יא, יא, בעשמעהען! —

סעראפהינא. הע!

דינה. מענסט דיר וואס דוא ווילסט נור מאכען (ביסט)

יבעטע סצענע.

(ער האָפט זיך אַרויס רעכטס, פון לינקס קומט אַן סעראפּהינאַ — זיא שמעלט זיך
שמאַלין קענען דינאָן — מאַכט צוין איהר מיט דער האַנד, גלייך וויא זיא סמראָשעט
זיא. זינגט א דועט מיט סעראפּהינאַ).

ס ע ר א פ ה י נ א. וואָרט איך וועל דיר!...

ד י נ ה. וואס וועסטו מיר?

ס ע ר א פ ה י נ א. וואס האסטו געוואלט אונפערשעהמטע, יעצט האבען פון מיין מאן!

ד י נ ה. איך בעט דיר מיט גוטען לאַז רוהיג זיין!

ס ע ר א פ ה י נ א. שווייג דיא מינוט.

ד י נ ה. וואס? — טענה'ן אויך ניט?

ס ע ר א פ ה י נ א. האלט האַטש צו פאַר מיר דיין פיס, דיין מויל,

ד י נ ה. ניין! פאַרוועהרען קענסטו — ניט — ניין —

ס ע ר א פ ה י נ א. איך פרעג דיר נור וויא קומט עס צו דיר? אונשולדיגע, יא,

זאָג פון וואנען,

ד י נ ה. אוי רעדסט פאַלש, דאס קען נאר ניט זיין!

ס ע ר א פ ה י נ א. זאָלסט אזוי יודישקע איינלאָקען, צו שמייכלען נור פרעמדע מאנען.

ד י נ ה. איך דאַרף ניט קיין מענער, בפרט דיין מאן! —

ס ע ר א פ ה י נ א. שווייג זאָג איך דיר,

ד י נ ה. וואס האסטו צו מיר?

ס ע ר א פ ה י נ א. פאַלגסט מיך ניט, וועסטו האבען, וואָרט וועסטו זעהען,

ד י נ ה. איך הער דיר ניט, הער דיר ניט... ניין!

ס ע ר א פ ה י נ א. איך זאָג דיר שווייג, (

ד י נ ה. שווייג דוא אליין, שווייג!) ביס

ס ע ר א פ ה י נ א. אוי אוי, אוי אוי, ס'וועט זיין מיאוס! (

ד י נ ה. אוי, טרעט מיך ניט מיט דיא פיס.) ביס

ס ע ר א פ ה י נ א. שווייג!

ד י נ ה. ניין.

ד י נ ה. לעבע פרוי, איך בעט דיר מיט גוטען:

אויב דיין עהרע איז טהייער בייא דיר,

זאָלסטו זעהען יעצט דיין כבוד אָפּהיטען,

אָן לאַז דיר אָפּ פון מיר! יא!

דינה. טייט מיך בעסער, דוא אונפערשעהמטע ! ס'איז מיר אלעס איינס !
נאָר מעהר זאָל איך ניט הערען פון דיר קיין וואָרט קיין געמיינס !
ס ע ר א פ ה י נ א. (בייז) וואָרט, איך וועל דיר ווייזען ווער איך בין און ווער דוא.
(לויפט אַרויס דורך דעם טהורל רעכטס).

זעקסטע סצענע.

(רופּוס קומט אָן דורך'ן טהורל לינקס).

רופּוס. (עדיגט און בייז) ברעכנא האט אַרום גערינגעלט אונזער פעסטונג מיט
א שרעקליכער מאכט,

און מיר האט מען נאך בייז יעצט קיין הילפס טרופען צוגעבראכט ;
דינה ! אויב דוא ווילסט ראטעווען דיין לעבען און אויך פון דיא אידען,
זאָלסטו בעסען דיין חתן ער זאָל יעצט שלעסען פריערען,
און ווען ער וועט אָפּטרעטען פון דאנען מיט גוטען ווילען,
וועל איך אלע זיינע פאָרדערונגען, וואס ער וועט שטעלען, ערפליכען.

דינה. ווייסטו דען ניט פון לאנג וואס מיר באגערען ?
פון דעם רוימישען יאָד אויף אייביג פטור ווערען —
קיין פוס פון קיין רוימער זאָל זיך אין אונזער לאַנד ניט געפינען,
מיר זאָלען קענען וויא שטענדיג אונזער לעבען גאָט פרייא ריענען ! —
רופּוס. ווידער ווילסטו דיר דאס נאָרישקייט איינבילדען ? —

איך ווידערהאָל: דוא זאָלסט זעהן איינגעהמען דעם טיענער דעם ווילדען,
און קוים זעה איך איהם ניט פון דאנען אוועק געצויגען,
ווערסטו צושנימען אויף שטיקער פאַר אלע אין דיא אויגען. —
דינה. (קאָלמבליטיג) שעהן ! — דערנאך געהסטו אין דער רייזע, דערנאך דיין מיכטע
אָ, עס איז ווערט דאס אָפּפער, ניין, איך ווילש ניט מעהר !
רופּוס. (בייז) ניך הייס איך דיך געהמען, דוא יודיש פערשאַלמען וועזען,
דיך הייסען אַרויף שטעלען אויף דער מויער דער דיקער ;
וועסטו אָפּבעטען און איינגעהמען דיין טיענער דעם בעזען,
זען ניט — וועט מען דיך פאַר אלע צושניידען אויף שטיקער ! —

ס ע ר א פ ה י נ א. (צו רופסין) שעהן ! נרויסער רוימישער העלה, שעהן, שעהן !

דעם לאַרבערסראַנגן בעקומסטו יעצט פו מיר אליין !....

פאַר א פראַקט יודיש מיידל מניען ? — א דאס מאכט דיר עהרע !

אויף אַזוינעם געטרויעט מען א לאנד ? חלעבען איין עבירה !

(איראַניש) דער צעזאַר וואָלט דיך נאך געמענט מאכען פאַר זיין פערטרעטער

(ביז) אהיים ניד ! מיט דיר וועל איך מיך שוין אַפערעכנען שפעטער ! —

(ער קוקט מיט קורצע בליקען אויף איהר און געזט ארויס)

(צו דינה) נו ? און דוא ? מיין יודיש, פרום, פייך, עהרליך קינד !

אַ ! א העלד ! — דאָפעלט שעהן ביסטו אַצינד !

א מאַן פון א פרוי, וויא עס שיינט, געפעלט דיר שעהנער ?

האסט : ו ע נ י ג, דוא גיעדריגע דיינע יודישע מענער ?

דינה. (שטאַלץ) נאָר ניט בעליידיגען, דאס ערכויב איך נישט דיר !

מעהר פון מיין לעבען איז מיין עהרע טהייער ביא מיר ! —

איך בין אויך א צעזאַרין ביא מיר, וויסטו שוין ?

„אַרדענטיכקייט“ און „אונשולד“ — דאס איז מיין קרוין ! —

דוא וויסט, אַז ניט מיט מיין ווילען בין איך אהער געגאַנגען !

מיט אונרעכט האט מיך דיין מאַן גענומען געפאַנגען —

ניט מיט א קריענערישען צוועק, ליידער, וויא א העררשער דאַרף זיין ;

וויא איך זעה, האט ער געהאט מיט מיר איין אונגענליכען פלאַן...

שוין דרייא טאָג איז מיט זיין דאָקומשען ניט ער מיר קיין רוה,

באַלד שרייט ער אויף מיר און שרעקט מיך, באַלד זאָגט ער מיר דאס בעסטע צו

נאך איין מינוט, וואָלטען אַלע רוימישע מענער געהאט א לעהרע,

וויא טהייער ציין'ס טאָכטער קויפט אויס איהר עהרע !....

מיט זיין אייגענער שווערד וואס ער אליין האט זיא מיר געגעבען,

וואָלט ער געווען בעצאָהלט מיט זיין לעבען. —

ס ע ר א פ ה י נ א. אַ, אַ ! וויא וואויל דוא קענסט דיך נאך אויסמענחן ;

נאָר ניט פאַר מיר עזות/ניצע, וועסטו זיך אויספיינען ! —

איך פערשטעה מיך גוט אויף גנבה'שע תירוצים אַזוינע,

וואו עס טויג האט מען לייעב, און וואו עס טויג איינען א שונא.

איך וועל דיר ווייזען וויא ביא מיר אין שטוב.

האט מיין זיך מיט פרעמדע מאנען נאר לייעב !

יעצט טהוט מיר אליין אָן אייער פאנצער! — (ער טהוט עס)

יעצט בין איך שוין נאר א העלד א נאנצער.

נו? און דער גירטעל מיט דעם שווערד, איז ניט נעמאָסטען אויף מיר?
(נעהמט אַראָפּ פון איהם דעם גירטעל מיט דער שווערד און טהוט זיך עס אָן).

יעצט מענט איהר מיך מאכען פאר אייער קאמאנדיר!

רופּוס. (מיט א פערשיכור'טען שטייכעל) וואס קאמאנדיר? ביסט יעצט מיין

מאָרס, מיין צעזאָר;

בעפעהל איבער מיר נעמין! טהו זיך אפילו א ביזער!

(ער פאלט פאר איהר אויף דיא קניע, און וויל זיך אַרום נעהמען, זיך האַפּט אַרויס דיא
דיא שווערד, הייבט זיך אויף איבער זיין קאָפּ).

דינה. (מיט א געשריאי) שמעה! יעצט דיין קאָפּ! ס'איז ניט קיין נעלעכטער!

דוא האסט פערנעסען דעם מוטה פון דיא יודישע טעכטער?

ווער האט אין סיסרא'ס שייטעל אריין געשלאָגען א נאָהל,

ווען ניט א יודישע מאַכטער דיא שוואַכע יעל?....

און אַלאַפּערנוסעס קאָפּ, אַט דעם גרויסען ריעז:

האט יהודית דעם קאָפּ אָפּגעהאַקט, נעשטעקט אויף א שפיץ! —

(**רופּוס** האַפּט זיך ביא דער האַנד, וועלכע האַלט דעם שווערד).

רופּוס. (וויא עטוואס אויסגעניכטערט) שמעה דינה! דוא וואַנסט אַצינד צו פיעל:

פערשטעהסטו דען ניט א שפּאַס אָדער א שפיץ?

מיר האט מען פראָפעזייטעט און איך מען עס גלויבען:

אז א פרוי וועט מיר אמאל נעהמען דאס לעבען;

דערפאר האט זיך דערשראָקען אזא העלד וויא איך;

נאָר ניט אויף דיר גלויב איך, דוא זאָלסט זיין דער שליח,

לאָמיר זיך ביידע פערצייהען! — מיט דעם שריט צו לעצט,

ביסטו ביא מיר נאך מער געאכטעט און געשעטצט! —

פינפטע סצענע.

(דאס טהירל עפענט זיך אויף, מען זעהט שטעהן פאפּוס'ן מיט סעראפּהינא. פאפּוס ווייזט
איהר אָן אויף דער סצענע, וויא רופּוס שטעהט פאר דינה אויף דיא קניע, אליין ווערט ער
באַלד פערשוואונדען. סעראפּהינא געהט שטיל אריין, אַזוי אַז רופּוס בעמערקט זיך ניט.
זיך געהט צו צו'ן איהם און לויגט איהם ארויף דיא האַנד אויף דער פלייצע, רופּוס קוקט
זיך אום און הייבט זיך געשווינד אויף, און בלייבט שטעהן, גלייך וויא ער זוכט עטוואס —
סעראפּהינא קוקט אויף איהם ביזן).

(ער וואל ווא אָננעהמען, ווא גיט איהם א וואָרף פון זיך) —

נו, נו, וואָרף דיר גיט! —

אַ, מיין זיסער אמאָר! דיין וואָרט גיט מיר נאָר — גיט!

איך האב דיר לעב! — זאָג! — האסטו מיך אויף לעב?

דינה. פאָרדער לעבע פון דיין פרוי, דאס האט א זיין;

אַבער וואס ווילסטו פון אזא אַרים מיידל ווא איך בין?

רופוס. אַרים ביסטו? ביסט רייך מייןע קלונע, „יאָנאָה!“

וואס דוא ווילסט, זאָג אַרויס, האסטו ביא מיר א מתנת;

מיין שעחנע, „ווענוס“, איך שענק דיר מייןע גיטער,

גליקליך מאַך איך דיר, איך שווער דיר ביים „זופיטער!“

דינה. נעה מיט דייןע נעמען, וואס זיינען פון האַלץ,

איינ גאָט האב איך — אויף איהם בין איך שטאָלץ! —

איך שפייא אויף דיין לעבע, אויף דיין רייכקייט אָהן צאָמל,

איך האב לעב מיין גאָט, מיין פאָלק ישראל! —

רופוס. אזוי? האסטו הייסט עס לעב דיין גאָט און דיין פאָלק בעסער פון מיר?

דוא עוות'ניצע, דוא ווייסט ווער עס רעדט מיט דיר?

דינה. א מענש רעדט מיט מיר, גיט מיין שעפפער, מיין בורא!...

גאָט איז מיט מיר! — פאָר וועמען האב איך מורא?

רופוס. האסט גיט מורא? ווייסט אָ דוא ביסט ביא מיר אין דא הענר?

איך קען דיר טייטען אין דעם מאָמענט! —

דינה. מיין פלייש שניידען קענסטו, אָבער גיט מיין נשמה!...

איהר קענסטו נאר גיט טהון, ביא גאָט איז איהר נחמה!

רופוס. הערסטו אזא כלב'טע — סאָלדאטען! נעהמט זיא, צוהאקט זיא אויף שטיסער

דינה. (נאכקלעהרענד פאָר זיך) מען מוז אנדערש שפיעלען, דא ראָלע מיט אזא שיכור!

(צו רופוס'ן מיט א פאלשען שטייכל):

הע, אזוי לעב האט איהר מיך, אָ איהר הייסט מיך נאר צו שניידען?

נו, און איהר אליין, ווא איהר זאָגט, זאָלט אייער נעמין נאר שאַרען?

אייער שיינער יודישקע זאָלט איהר דאס טהון?

(נעהמט אַראָפּ פון איהם דעם העלס און טהוט זיך אָן).

א נו? קוקט יעצט אָ א פנים! הא? פאסט עס? שמעהט עס מיר אָן?

(רופוס קוקט זיא לעבליך אָ און שטייכעלט).

מיעד זאלען ניט זיין דיין מאפפערע הענד,
 ביז דוא וועסט ניט זענען, נב דיר קיין רוח! —
 איך הער שוין וויא... יא, וויא דיין חיל זיענט! —
 און זעה שוין וויא... יא, וויא דער שונא לענט! —
 ווער איז ער, ווער? — יא, דיא רוימער,
 שטילער, שטילער... (זיא קוקט זיך ארויס)
 נאָטוניו! נאָטוניו! בעווייז דיין נס! (ניסט)
 2.

עס קען מעגליך זיין אז ס'וועט דאָ זיין מיין סוף,
 א דאס צימער דאָ, וועט מיין קבר אויך זיין...
 דאָך מיינע זעלע, וועט פליהען ארויף,
 עט, עט הויך, גלייך אין הימעל אריין!...
 און הערען פון דאָרט, יא, וויא דיין חיל זיענט! —
 און זעהן פון דאָרט, יא, וויא דער שונא לענט! —
 ווער איז ער, ווער? — יא, דיא רוימער.
 שטילער, שטילער... (זיא קוקט זיך ארויס)
 נאָטוניו! נאָטוניו! בעווייז דיין נס! (ניסט)
 (לייגט זיך אויפ'ן בעטעל).
 א, איך בין שרעקליך מיעד, אַ, האָטש איין דרימטעל,
 חים אַם מיין נשמה, גרויסער נאָט אין הימעל!
 (ווייל אַנטשלאָפען ווערט).

פיערטע סצענע.

(רופּוס קומט אריין דורך דעם טהורל רעכטס, שיכור'לעך, ער בלייבט שטעקן ביים
 דער טהור און רעדט צו זיך):

רופּוס. (פערשיכורט) איך ווייס צו האט ער איהר געזאָגט אצינד? —
 (ער געהט צו צום בעטעל — דינה האַפט זיך אויף מיט שרעק).

הא! וואס מאכסטו מיין יודישקע? איך לעב א יודיש קינד;
 היינט לעב איך נאָר יודיש; יודיש געלד, יודיש לאַנד, יודיש בלוט!
 ווער שמועסט א יודישע מאַכטער,

וויל יענער מוים, צו לויפן מיט דיר אהיים,
א, איז מיר נאך פיעל שרעקליכער פון דעם!
אין דעם וועל איך וויסען, אז דוא האסט מיר גער;
אז דוא וועסט מיר לאָזן דאָ בעסער דער'הרג'ט ווערען!...

פאפוס. (מיט וועהמוטה) דינה! —

דינה. (שטאָלץ) נעה!...

פאפוס. האב רחמנות אויף דיר!

דינה. וואס פאר א רעכט האסטו זיך צו דערבארעמען איבער מיר!
אויב דוא ווילסט מיר בעפרייען פונ'ם מלאך המות נעשווינד,
נעה דוא דיר נאָר אוועק, בין איך שוין בעפרייט אצינד!

(קעהרט אָב דאס געזיכט פון איהם, גלייך וואו זיא וויל זיין פנים ניט זעהען — **פאפוס**
שמעהט אייניגע סעקונדען, און בעמראכט זיא. אויף זיין פנים בעווייזט זיך אלע מאל
מעהר האסט. ענדליך זאגט ער צו'ן איהר מיט ערגערניס און כעס):

פאפוס. א, דינה! א, דוא מערדערין אויף זיך אליין,

יא, ביסט גערעכט, מיר וועסטו שוין מעהר ניט זעהן!
אָבער ניט מיר, און ניט דיין חתן, ניט דיין מאמען, ניט דיא וועלט,
א, דינה! נענוג מכות אכזריות האב איך פאר דיר בעשטעכט!
(**ענצעהענד**) אוי דיא נקמה, איז מיין נשמה, מיין לעבען, מיין נחמה!
(לויפט אַרויס בעז רעכטס).

דינה. אזוי מהוט נאָט, אז ער וויל א מענשען שטראָפן;

נאָר אָנשיקען אזא מכאד, ווען מען וויל שלאָפן —
(זעצט זיך אויפ'ן בעטעל נאכדענקענד).

איך וועל שוין ניט זעהען קיינעם? — איך וועל ניט לעבען?...
נו? אז ער זאָגט, זיינע רייד מעג מען גלויבען — (פויזע)
מיין ברכוכבא זיענט? — דאס איז א ידועה!

נו, וואס דארף איך דען פאר מיר נאך א בעסערע ישועה?
מיין קאָפ ווילען זיין נעהמען? — ס'איז ווערט דער שכר!
מיין שמען וועט ביים שונא נעהמען צעהן מויענד דערפאר.
(הייבט זיך אויף פון דעם בעטעל און זינגט).

1.

פון דער תפיסה דאָ, פון דיא פינסטערע ווענד,
שיק איך, ברכוכבא, מיין ברכה דיר צו! —

ד י נ ת.

איך ראנק דיר פאפוס, האסט מיך מחיה געווען!

וואס מאכט דער פאטער, ווען האסטו איהם געוועהן?

פ א פ ו ס.

א יא, פאפוס קען אמאל אויך זיין מחיה!

און דוקא דיא נמאס'ע, מבוזה ווילדע חיה!...

(שטראָפּענד) אָ, דינה! ליענט עס ניט אויף דיינע געוויסען?

פלענסטו האָטש פיהלען, פלענסטו האָטש וויסען,

וויפּיעל דוא האסט מיר פּערצאָפּט בלוט מיט דיין ווילדערייא?

וואָלסט בעדאָרפּט צאָהלען שטראָף, נאָר איך פּערצייה!

יעצט זעה מיין געטריישאָפּט, און זידעל מיך דערפּאַר:

וואָלסט וויסען, אז דוא ביסט יעצט אין א געפּאַהר!...

מען וויל דיר אומבריינגען, האב איך געהאט א ידיעה,

ראטעווען קען איך דיר, איך בין דיין מלאך מושיע!

ד י נ ת. (מיט פּערצאָטונג) א מלאך מושיע? א ליענען זאנען, האסטו יעצט געוואָלט,

נאָט שיקט ניט זיין גוטען מלאך אין אַזאַ געשטאַלט!...

איך ווייס, אויב איך האב ניט קיין מעות,

ביסטו נישט ערנדיק אויף דעם מלאך המות!...

פ א פ ו ס. (מיט הכנעה) איך בין דיר מוחל, וויל דוא רעדסט וויא א קינד,

און פּערשטעקסט ניט דיין געפּעהרליכע לאַגע אַצינד —

אמת — דיין חתן האט פיעל פּעסמונגען איינגענומען;

נאָר דיר וועט דערפּון וועניג אַרויס קומען;

וויל דיין לעבען, זאָג איך, הענגט יעצט אויף א האאר,

פון דאנען מעהר קומסטו שוין ניט אַרויס, ביסט אין געפּאַהר!

נאָר איך האב מיך בעשלאָסען צו אָפּפּערן פאַר דיר,

איך וועל דיר בעפרייען, קום — ענטלויף יעצט מיט מיר! —

איך האב אַלע וועכטער שוין לאנג איבער געקויפט,

זייא וואָלען שווייגען, אז זייא וועלען זעהען, אז מען ענטלויפט!...

קום, דינה מיהיערע! דאָרף איך דיר נאך בעטען?

דיין אייגען לעבען צו רעטען, דאָרף מען דיר נאך גייטען?

ד י נ ת. (מיט א בעזען שטייכל) וויא איך הער, הייסט עס בייא דיר אז איך וועל לעבען,

אויב איך וועל דיר יעצט דיין ווילען נאכגעבען;

אויב, וויא דוא זאָנסט, אז איך בין דאָ יא אין אַזאַ נויט?

בין איך צופריעדענער צו שטאַרבען דאָ מיט דעם טויט,

איך זאל נעהען פון זיינעטווענען, איבעררעדען מיט איהר...
א מבה, רויטער שכור, איך בין בילכער פון דיר!

(ער געהט צו צום בעטעל און דערזעהט וואו שלאפענדיג.)

וואו שלאפעט? — גוט! — ווען נאך קען איך בענוטצען אזא צייט

איך זאל מיך אָנקוקען, אָנקוקען אין איהר אזוי זאט! —

וויא דיא דריבענע חוואלעס פארטאָן אויף דעם רוהיגען ים,

בייא א שטיל ווינטעלע הוידען זיין זיך קוים, קוים,

נענען דעם רויטליכען הימעל, איידער דיא זונן נעהט אויף;

אזוי בעוועגט זיך איהר ברוסט אראפ און ארויף,

נענען איהרע רויטע בעקעלעך — און נעה האלט עס אויס! —

אין שלאָף זעהט זיך איהר שעהנקייט נאך צעהן מאל מעהר ארויס...

סום אהער, פריהלינג! מיט דיינע רויזען דיא ריינע!

טונק זיין איין אין דער פארב פון איהר טיילעכען דאס שעהנע,

וועלען דיינע בלומען נאך פיעל מעהר שמעקען און בליהען!...

יא, און דוא פאפוס, האסט אויך יעצט צייט דאס אייגענע צו טהן;

האָטש איין מאל איינאטמהען אין זיך איהר זיסען הויך — ...

ניין — אויסהאלטען, איז ניט פאר מיין כח!

(ער בייגט זיך איין און וויל איהר א קוש טהון. זיין פאנגט אָן צו טרויערען און

זינגט פונ'ם שלאָף: "אדוני לי...")

הא, זיין זינגט? פונ'ם שלאָף — אוי זיס! — גוט — ווער חלום'ט זיך איהר!

פון וועמען רעדט זיין? מן הסתם פון בר'כוכבא'ן, אוראיי. ניט פון מיר —

נו? און אז ניט פון מיר? — אָבער איך!... אָ, דער מאָמענט!

אָ, דער הייסער פלאם דער ליעבע, ער פלאקערט, ער ברענט!...

וואס-זשע בין איך שולדיג, אז איך קען אזוי שטארק ליעבען און פיהלען?

(ענטשלאָפען) וואס ס'וועט זיין, וועט זיין, איך מוז מיך יעצט קיהלען...

(ער געהט צו און וויל איהר געבען א קוש — זיין האָטש זיך אויף און קוקט זיך

אום פערשלאָפען, און וויל זיין דערזעהט איהם בלייבט זיין עפעס וואו דערשראָקען —

פאפוס מאַכט זיך ווילאניט וויסענדיג, און זאגט):

א נוימען אבענד דיר, דינה, האסט דיר ניט צו שרעקען! —

זיין מיר מוהל, וואס איך בין געקומען יעצט דיר וועקען;

דיין ארטער טאטע האט מיך געשיקט צו דיר אַצינד,

צו פרענען וואס טהוסטו? וואס מאַכט דייין געזונד? —

דוא גרויסער ווערמער דאָרט אין הימעל!
 דיין טרייא אויג איז דאָך שטענדיג וואָך,
 ווען איך שלאָף, און ווען איך דרימעל;
 היט מיך מיט דיינע קינדער גלייך!
 מיין נשמה איז דאָך פון דיר,
 איבער נאכט נעהם זיא ביא מיר!

אדני לי!
 מיט מיר ביסמו;
 שענק מיר דיין רוח!
 מיין נשמה נעהם צו,
 ביז אין דער פריה!
 נאָר דיר טרויע איך זיא! —

(זיא לינגט זיך אומין בעטעל און זינגט אלע מאל שטילער, ביז זיא ענדיגט דאס געזאנג —
 זיא ווערט ענטשלאָפען, מוזיק שפּיעלט פאָרווערטס גאנץ פּיאנא).

דריטע מצענע.

(פון אונטער דער קוליסע הערט זיך פאפוס'ס קול וויא ער זינגט).

פאפוס. וואס ווינשטו מיין הערץ נאך מעהר?

וואס ביסטו אזוי בעמריעבט?

ליעבען, ליעבסטו דאך זעהר,

נאָר — דוא ווערסט ניט נעליעבט!

מיין וועהמאנ קען נאָר דער פערשמעח,

וואס איהם איז אויך אזוינס געשעהען,

וואס איז אויך אזוי בעמריעבט,

און ווערט אויך ניט נעליעבט. —

(קומט אריין פון דעם טהייר'ל רעכטס, קוקט זיך ארום און אז ער זעהט, אז עס איז
 קיינער ניט דא, זאגט ער):

פאפוס. איך האב איבער געקויפט דיא וואך דא,

אצינד, דאכט מיר וועט שוין זיין אין א נומער שעה!

רופוס מיט דיא העלדען טרינקען וויא דיא רוחות,

גון מיך האט ער געשיקט אין דעם טהייערן שליחות:

<p>צו זיין טאטען וויינען און קלאָנען, ער זאָל איהם שוין מעהר ניט שלאָנען, איהם שיינקען נאך היינטיגס מאל ! —</p>	<p>איהם פערפאלנען נאר אַהן צאָהל — דערפאר זעהט מען איהם היינט יאָנע,</p>
---	--

מ י י ד ל י ק . יא, אוי ס'איז שעהן... א. ז. וו.

א מ י י ד ע ל . מיר דאנקען דיר ליעבעס קינד, מיר וועלען דיר מעהר ניט בעמיהען,
ביסט נעבעך זעהר מיער, מענסט דיר ליינען אַפרוהען.

(געהען אלע אַוועק רעכטס. ד י נ ה קוקט זיין נאך ביז זיין געהען אָב.)

ד י נ ה . מיער בין איך ווירקליך, מיער און פערשמאכט,
איך רוה שוין ניט אַזוי דיא דריטע נאָכט —
ווער וועט זאָנען דיא בישורה, ווען וועט קומען דיא "שועה"?
(פּויע) אוי ! פון מיין פאטער האב איך נאר קיין ידיעה..
נאָט ! וואס האסטו איהם נעבעך צו שטראַפּען ? (פּויע)
צו דענקען בין איך מיער, מיך דולט דאס שלאָפּען..
דער שלאָף וועט מיך אַביסעל קרעפטיגען — בעלעבען,
צום דענקען בעסער, מיר פרישע כוחות נעבען.

(זעמט זיך אויפ'ן בעטעל, זינגט גאנץ טרויעריג.)

דוא זיסער מלאך פונ'ם שטאַף,
וועגט מיך מיט דיין ליעדעלע איין !
פערנעסען זאָל איך אן דער שטראַף,
פערנעסען — אין מיין נויטה און פיין !
מיט דיינע פליענעלעך טרייב אַוועק,
מינע צרות און שרעק —

אדני לי !

מיט מיר ביסטו ;

שענק מיר דיין רוה !

מיין נשמה נעהט צו,

ביז אין דער פריה !

נאָר דירזאי טרויער דיא ! —

2.

ר' משה נעהט דורך אומגעריכט

און האט איהם באַרד דערקענט !

„ענקעלע“ „דאס ביסמו? א קנעכט“

ברעכט ער מיט דיא הענד !

האבען אזא מאמען,

דער רייכסטער פון מאנאמען,

מיינדיג. יא, אוי ס'איז שעהן... א. ז. וו.

און זיין אזוי פון וויימען,

זאָלסט נאר קנעמען ליים ? —

זיין מאמענס לענדער פליעסען,

פון מילך — האָניג זיסען,

און דוא זאָלסט ניט נעניסען ?

אַה, קום צוין איהם אהיים ! —

3.

א סימן, אז דוא מענסט גלויבען מיר :

דיא 10 ווערטער לייען !

וואס זיין מאמע שרייבט צו דיר

מיט זיין האנד אליין !...

דיא ווערטער זאָלסטו גלויבען,

אין הארצען זיין פארקלייבען,

מיינדיג. יא, אוי ס'איז שעהן... א. ז. וו.

כדי זאָלסט קענען לעבען,

אין דער גרויסער וועלט ! —

און מיט א פייערדיגען וואָגען,

איבער וויסמע ימים געיאָגען,

האט ער איהם געבראכט צוטראָגען.

אין זיין מאמענס געצעלט ! —

4.

אז א פאסמוכעל א יאָרד,

הויבט אָחן צו נעהן ניט שלעכט,

האט ער זיך פערגעסען באַלד,

אז ער איז געווען א קנעכט :

כהנים קוילען לעמער,

וויין ניסט מען מיט עמער,

מיינדיג. יא, אוי ס'איז שעהן... א. ז. וו.

און לויס מיט כלי זמר,

מאנצען ארום איהם ;

רייך איז מען — א מלך !

לעבען לעבט מען — פרעהליך !

האט ער פארגעסען פאמעליך,

זיין מאמען אלהים ! —

5.

א דאָ האט זיך זיין מאמע שטארק

צו הימצט,

פון כעס צו האקט דיא ווענט ! —

איהם פון זיין שטאַט ארויס געשמיצט,

און זיין חוץ פערברענט ! —

איהם ארויס געמריבען,

פרעמדע זיינען פערבליבען.

און האט זיין פאָרגעשריבען.

איך ווייס נישט, אז איז איהר טהום עס נישט מיט אייער אייגענעם ווילן.
איהר מוח נאָר דעם קאפּריו פון אייער בייזער ווירטהין ערפילען.
איז זי דען צו'ן אייך בעסער וויא צו מיר ?

איך ווייס, איהר האט א בעסער הארץ פון איהר,

איך ווייס, אז א טהייל פון אייך פיהלען מיינע שמערצען!

איך ווייס, אז א טהייל פון אייך ליעבען מיך אין הערצען —

מיר זיינען פון פערשיעדענע רעליגיאָנען, נאָר פון איין טאמען,

דאס קען אייך צו'ן אייער מעגליכקייט נאר נישט שאמען!...

אכטונג נעבען אויף מיר, דארויף האט מען אייך בעדונגען,

דאָרפט איהר הערען מיינ וויינען, הערט בעסער מיינ זינגען,

עס וועט אייך פערנעניגען מאכען, און מיר קיינע ליידען,

דיא זעלבע צייט קענען מיר ליעבער צובריינגען אין פריידען. —

א מיינדעל. מוחט אונז פערצייהען דיא קלונע טאָכטער פון יודען!

עס איז וואָהר, מיר זיינען אליין פון אונזער שליחות נישט צופריעדען.

מיר וועלען דיך צו רוה לאָזען, דיך מעהר נישט צווינגען,

אונטערהאלט אונז, ליעבעס קינד, מיט דיין יודיש זינגען!

דיינט. איהר וועט מיר געוויס אַקאַמפאנירען צו מיינ מאָן —

איך זינג אייך פאָר דיא פאבעל פון דער יודישער נאציאָן!

(זיא נעהמט איין האַרפע, שפיעלט זיך צו און וויינט):

1.

א פאסטוידל איז געווען אמאל

אין דעם לאַנד כנען! —

מיט שאָף און רינדער נאר אָהן א צאָהל

פלעגט זיין האַנדעל זיין! —

און אז ער איז רייך געוואָרען,

האט ער געהאנדעלט קאָרן,

מיינדיך. יא, אוי ס'איז שעתן,

יא, מלא חן,

דערזעהל און הער נישט אויף —

אוי ס'איז זיס!

יא, נאר נישט מיאוס,

דערזעהל אונז ביז אין סוף! —

און האט זיין געלד פערקלאָרען,

ס'איז איהם געגאנגען שלעכט;

אבי נישט ברויט צו בעמען,

פלעגט ער ציגעל קנעמען,

געטויערט הייזער און קליימען,

געארבייט פאָר א קנעכט! —

ווער ווייסט, וואס ער טהוט דאָרט אין דער מינוט,
וואס ער זעהט זיין איינציגע טאָכטער ניט (וויינט)

צווייטע סצענע.

(עס עפענט זיך אויף א טהור און עס לויפען אריין וועשער-מידליך מיט האַנטיכער
אין דיא הענה, און וויא זיין דערזעהען, אָז זיא אַרבייט ניט, לויפען זייא צו צו'ן איהר
מיט כעס. די נה האַפט זיך אויף מיט שרעק און לויפט אָפּ פון זייא).

מיי דליף. (וינגען) קוקט דיא לענטייקא,

ווייל רוהען דייקא,

אַבי ניט צו אַרבייטען, וואס מען האט בעפילען:

זיא האט פערנעסען,

זיא מיינט זיא איז פרינצעסין!

מיר וועלען איהר ווייזען וואס הייסט זיך פילען:

קומט אַלע שוועסטערליך, ניד האַפט זיא, יאָגט זיא,

דערטאַפט זיא, שלאָגט זיא, (לויפען איהר נאך)

נא! נא! נא! (שלאָגען זיא)

די נה. (מיט וועהמוטה) אוי! שלאָגט מיך ניט, וועה! פלאָגט מיך ניט!

אַרבייט איך ניט פלייסיג פון נאכט ביז פריה?

ניט מיך ניט, טייט מיך ניט!

אוי, אַרבייטען וועל איך, נאָר לאָזט מיך צו רוה! —

מיי דליף. קוקט דיא לענטייקא, א. ז. וו.

די נה. אוי! שלאָגט מיך ניט, וועה! פלאָגט מיך ניט,

האט איהר אויך דען ניט אין זיך א מענשליך הערץ,

צאַפט מיר ניט אָפּ מיין בלוט,

אוי! אַ מעהר דער'הרנ'עט מיך נאר ניד און קורץ! —

מיי דליף. קוקט דיא לענטייקא, א. ז. וו.

די נה. ניין, סינדער, טהוט עס ניט, איהר זייט אויך נאָר נעבאַרענע

וויבער!

איהר קענט ניט האבען דאס הערץ פון מערדער און רויבער...

2.

זאָ לאַנג דער מענש איז מאָנער,
לעבט סאָליר, איז ניט קיין יאָנער,
זאָ לאַנג דער מענש איז מאָנער,
לעבט ער זיך סייא וויא ;
דיא נויטה קען איהם נאר ניט ליינען,
ווייל ער איז ווייך און לאָזט זיך ביינען ;

דיא נויטה קען איהם נאר ניט ליינען,
לאָזט זיא איהם נאר צו רוה !
קוים ווערט ער איבער גליקליך...
טהוט איהם דאס ראָד א קעהר !
זיא צוברעכט איהם נאר אויף שטיקליך
מען דערקענט איהם שוין ניט מעהר !...

(לויפט וויעדער צו דער זשארנע און מאַהלט.)

שלאָף ניט דוא אַרבייטער.... א. ז. וו.

(לאָזט וויעדער אָפּ דאס ראָד.)

3.

זאָ לאַנג דער יוד האט ניט געפלאַקערט,
שאָף געפאַסעט, ערד געאַקערט,
זאָ לאַנג דער יוד האט ניט געפלאַקערט
האט מען איהם געלאָזט צו רוה ;
שטיל געלעבט, ניט הויך געפלויענען,
ניט אויפגעריסען יענעם דיא אויגען !...

שטיל געלעבט, ניט הויך געפלויענען,
האט מען ניט געזאָגט דערצו,
אז ער איז געוואָרען איבער גליקליך,
האט זיך דיא ראָד געטהון א קעהר,
צוריעבן איז ער אויף שטיקליך !...
מען דערקענט איהם שוין ניט מעהר.

שלאָף ניט דוא אַרבייטער.... א. ז. וו.

(וועהרענד זיא זינגט אָפּ, הערט זיא אויף צו דרעהען, רוהט זיך אָפּ אייניגע סעקונדען —
א טיעפער זיפּף רייסט זיך ארויס פון איהר פרוסט. ענדליך זאגט זיא שוואַך) :

מיט שווערע אַרבייט מיינען זיין מיך צו פערמוטשען,

מען רייזט אָן אלע בעדיענטע, מען זאָל מיר דערקוטשען,

גיב מיר, נאָט, כח, דאס אלסדינג קענען איבערטראָגען !

איך נעהם צו אלסדינג : מארטער, קוועהלען, שאָנגען,

שאַנג מיך פאר מיין פאָלק, נאָר איהם לאָז צו רוה !...

דיין שווערע האַנד, דיין שטראָף נעהם שוין פון איהם צו ! —

לאָז ברכוכבא גליקען, וויא עס גליקט איהם ביז יעצט,

לאָז ער זיענען, זיענען דעם שונא ביז צו לעצט ! —

מיך קימערט נאָר איינס — פון מיין אַרטען טאטען....

איך האב מורא, מיין קאנע זאָל איהם ניט שאַמען — —

דריטער אקט.

אכטעס בילד.

ערשטע סצענע.

(שטעלט פאר א פינסטער חדר, (איין ארט קעלער אדער קערקער) אין דער מיט א ברייטע קאלאנע, אין דער טיעף קאלאנע זעהט מען א בעטעל שטעהן, נעבען דער קאלאנע שטעהט א שווערע האנד-מיהל — די נה איינפאך נעקליידעט, שטעהט נעבען דעם, און וועהרענד דער פארהאנג הייבט זיך אויף, זעהט מען וויא זיא האלט דאס הענטעל פון דער זשאַרנע און דרעהט דיא מיהל. ענדליך הערט זיא אויף צו דרעהען און לאזט אראפ דיא הענד מיט'ן קאפ זיפצענד, וויא איינע וואס איז שטארק פערמוטשעט פון דער ארבייט — נעהט נעהנטער צו דער אוואנס-סצענע צו, און זינגט שוואך.)

1.

אין פעלד קען זיא פערבלייבען!
לאזט מען נאר איהם צו רוה.
ווערט נאך דער קאָרן דיקער,
טהוט זיך דאס ראָד א קעהר!
ער ווערט צוריען אויף שטיקער,
מען דערקענט איהם שוין ניט מעהר!

די נה. זא לאנג דיא זאנג איז אינגער,
און דער קאָרן — מאַנער, נרינגער,
זא לאנד דיא זאנג איז אינגער
קוקט מען זיך ניט צו!
אין פעלד קען זיא פערבלייבען,
דאס ראָד קען זיא ניט צו רייבען,

(זיא קוקט זיך ארום מיט מורא, לויפט צו צום מילכען, האַפּט גיך דאס הענטעל און מאַהלט.)

שלאָף ניט דוא ארבייטער, האלט פעסט דאס שטיהלכען!
פלייסיג צו ארבייטען איז דאָך א שפיעלכען;
דרעה זיך נומ, דרעה זיך נומ, רעדעלע מיהלכען!
צו רייב נומ דעם קאָרן — צו טהייל!
נישטאָ שוין קיין זאנגען — צוריען איז דער קאָרן,
דיא ערשטע נעשטאלט האט ער שוין לאנג פערלאָרען!
אונטער דער ראָד איז ער צוריען נעוואָרען,
ער איז שוין נאר ווייס — און הייסט מעהל!
—

(לאָזט וועדער אָפּ דאס ראָד, געהט צו צו דער אוואנס-סצענע.)

בִּרְכוּב א. (שפאלץ) אָה, איהר נאַראַנים! זעהט איהר אליין ניין.

אז פאר אייך שטעהט א נבור! —

איז דאס א מיטעל מיך צו בעזיענען?

שוואך זייט איהר אלע מיך יעצט צו קריענען —

יא, שעהם זיך דאך און ביינ דיין שפאלץ,

האָטש אָהן געוועהר שטעה איך פאר דיר,

און דאך האב איך פאר דיר קיין מורא, ניין! ניין! ניין! —

ק א ה ר. קומט נאָר אָן, קומט נאָר אָן!

בִּרְכוּב א. קום נאָר נבור אויף דעם שלאכט־פעלד,

וועל איך דיר ווייזען, דאָרט וועסטו זעהען,

יא, וויא דיין העער וועט פאלען אזוי וויא שמרד! —

רופּוּס. (לאַכט מיט גדלות).

ק א ה ר. זעהט איין עזות נאָר!

בִּרְכוּב א. וועסט שפעטער לאַכען, צו נאָם זיך גלייכען,

גרויס זיך מאַכען, אין אלע פאכען;

אַבער וואס וועט זיין דאָן?

אזוי וויא איין מאַן,

מיר אלע שנער,

וועלען זיך טהון א שטעל,

און מאַכען פון דיר א תל! —

(אין דעם מאַמענט האַפט זיך אַרויף בִּרְכוּבא אויף דעם לעווען רייטענדיג)

זעמט אויס דעם אייזערנעם טויער, וואס אונטער דער גאָזשע און לויפט

אַרויס, דער טויער דרעהט זיך אום, עס ערשיינט איין ענגעל מיט א

פֿיערדיגען שווערד אין דער האַנד. — פאַרהאַנג פאַלמ).

ק א ה ר. זעהט וויא ער מאכט זיך נרדס!
 ב ר כ ו כ ב א. הא, הא, הא, ס'איז א נאָרשקייט —
 ק א ה ר. זעהט וויא ער לאַכט זיך אויס!
 ב ר כ ו כ ב א. דער פיינד, דער איז נעבייגט צו דער ערד,
 אונז האט ניט געשאדט,
 ווייל דיא אמונה איז אונזער שווערד,
 און אונזער מאַכט איז נאָם! — (ער לויפט ארום)
 ק א ה ר. פאָלען זאָל ער פון אונזער שווערד,
 ער הערט ניט דיין געבאָט! (קאָהר לויפט איהם נאך)

פערוואַנדלונג.

זיבעטע סצענע. זיבעטעס בילד.

(שטעלט פאָר דעם אַמפּהיטעאָטער פון איינער אַרענע — פון ביידע זייטען רינגס. זיטצען פרויען און דאָמען, אויך איין אַרקעסטער, איין רייזע איבער דער אנדערער — אין דער מיט אין דער הויך, זעהט מען א לאַזשע מיט א רויטען באַלדאָחן, אין דער לאַזשע זיטצט טורנוס רופוס מיט סעראַפּהינא. הינטער דער לאַזשע זעהט מען א צוגעשלאָסענעם אייזערנעם טווער — פון איין עק ביהנע צו דער אנדערער, איז איבערגעצויגען שטאָלעטען פון אייזערנע פילען געמאַכט, פון ביידע זייטען שטעהן צווייאַ גלאַדאַטאָרס — ווען דער פאָרהאנג געהט אויף, שפּילט פון אויבען דיא מיליטער־מוזיק, רופוס גיט א בעפעהל צו'ן א גלאדיאטאָר).

רופוס. פיהרט אריין דעם יודישען העלד ברכוכבא!

(גלאדיאטאָר געהט ארום, און קומט באלד צוריק מיט ברכוכבא'ן).

ק א ה ר. קוקט נאָר אָן, קוקט נאָר אָן!
 רופוס. (צום צווייטען גלאדיאטאָר) לאָזט אריין דעם אפריקאַנישען לעווען! —

(גלאדיאטאָר געהט ארום, מען הערט קלינגען שווערע קייטען, און דיא בילענרע שטימע פון א לעווע, ער שפּרינגט צו צו ברכוכבא'ן).

ב ר כ ו כ ב א. (טהוט א געשרויא צום לעווען) שטעה!

(דער לעווע בייגט זיך אויף דיא קניע — ברכוכבא גלעט איהם ביים קאפ).

ק א ה ר. קוקט נאָר אָן, קוקט נאָר אָן!

(ער צונעהמט האסמיג דא הענד, עס רייסען זיך איבער דא קייטען, ער גיט זיין א הארץ אויף דער ערד, אלע בלייבען שמעהן פערוואונדערט און וואו ערשאקען).

רופוס. מרעט צו שנעל, סאָלדאט! וואס שמעהסטו פערד?

האק איהם אָפּ שנעל זיין קאָפּ מיט דער שווערד!

(סאָלדאט מרעט צו צו'ן איהם, האפט ארויס דא שווערד און הייבט וואו איהם איבער זיין קאָפּ).

בר־כוכב א. (האפט ארויס דא שווערד) שמעה, דא נאָרישער הענד, דא שוואַכע

אשה!

פע! צו רעדען מיט דיר איז מיר נאר א בושה.

(ער ברעכט איבער דא שווערד און וואַרפט עס אוועק — אלע מרעמען אָפּ מיט שרעק).

רופוס. פיהרט איהם אריין אין דער אַרענע צו ווילדע מוהיערע,

און לאָז ער דאָרט בעווייזען זיין גבורה!

(אַלע ווילען איהם ארום רינגלען).

בר־כוכב א. (מהום א געשריין און א סוף מיט'ן פוס) שמעהט.

(אין דעם מאָמענט מוחט א זעמץ ארויס פון זיין קאסעק א פלאַם פויער — אלע

מרעמען ערשאקען צוריק):

בר־כוכב א. (זינגט) מיר העלדען זיינען דאָך גיט מרה־שחורח'דיג,

צום קרייג דער שופר נאָר רופט!

ק אָ ה ר! הערט איין עזות דאָרט!

בר־כוכב א. אָנגעשאַרפט זיינען דא שפּיעזען נאר מורח'דיג,

נעטונקט דא פיללען אין גיפּט!...

ק אָ ה ר. הערט נאָר אויס!

בר־כוכב א. מיר שמעכען, מיר ברעכען, מיר שניידען נאָר זיענערש,

מיר רייסען, מיר בייסען, מיר וויסען נאָר מינערש,

מיר גייטען, מיר קנייטען, מיר טייטען נאָר קריענערש,

דיא שונאים, דיא שונאים, אזוי;

זיין פאלען, זיין פאלען וויאָ שמרוי! —

(אין דער גאנצער צייט שרייט דאס קאָר "ש מ י ל")

בר־כוכב א. הא, הא, הא, ס'איז א נאָרישקייט —

בר־כוכב א. דוא רויכסט אוועק אָהן יושר א קינד,
און מיך פרענסטו נאך אויף רעכט אצינד ?
ס'איז קיין וואונדער, וואס דינע מענשען בעהאנדלען אונז אזוי שלעכט,
ווען דער העררשער א לייך ווייסט ניט פון קיין רעכט ! —

רופוס. אויב דוא ביסט געקומען מיר פאָרשרייבען געזעצטע,
האב איך דערצו איין אנדערע צייט און אנדערע פלעטצע;
יעצט זאָג ! וואס דוא ווילסט, אויב איך דאַרפ'ס וויסען;
ווייל פיעל צייט האב איך ניט מיט דיר צו שטימען —

בר־כוכב א. ניב אָפּ דאס קינד דיא יולען, דאס פאָרדערן אלע,
און איך א לייך פאָרדער ביא דיר מיין געלעכטע כלה !
ניב זיא אָפּ, אויב דוא ווילסט מיט'ן וועג דעם גערעכטען,
וועסטו זיא ניט געבען מיט גוטען, וועסטו זיא געבען מיט שלעכטען,

רופוס. הא, הא ! איך האב נאר פערנעסען, מיט וועמען איך רעד דאָ, מיין
ליעבער !

(שטעטיש) דוא ביזט דאָך היינט ביא דיא יודען דער שמשון הנבור !...
אויב אזוי, א נז בעווייז נאָר דיין גבורה אצינד ?
בעפרייא פון מיינע הענד דאס יודישע קינד ? ! —

בר־כוכב א. ווילסט וויסען ווער פון אונז איז א גרעסערער הענד ?
איז ניט דאָ דאס פלאַטץ — קום מיט מיר אויף דעם אָשענעם
שלאכט־פעקד ! —

רופוס. (ציוו) שטיק דוא געמיינער עברי ! צופיעל כבוד פאר דיר !
מיינער א דיענער זאָל זיך שטאַנען מיט מיר !
ווייסטו דען ניט, אז איך קען דיר דאָ באַלד מייסען ?
סאָלדאמען ! שריעסט איהם אין שווערע קייטען ! —
(סאָלדאמען שלעסען איהם אין קייטען. דיא הענד.)

בר־כוכב א. שעה ! — נאָר נאך מיין טויט זאָל מען וויסען איבעראל,
אז א רוימשער העלד קען נאָר זיענען אין אזא פאל,
ווען זיין געגנער האט ניט קיין שטיקעל געוועהר,
פע ! דאס זיינען קיינע קייטען, זיא זיינען ניט שווער !

וועל איך א „שטיקעל“ אויסשפיערען;

ער וועט האבען צו פיהלען —

חד נדיא!

דאן וועל איך זיין אויף פסח א מלך!

חד נדיא!

און איך וועל מיר זינגען נאנץ פרעהליך —

חד נדיא!

(ער דערקערט וויא מען קומט אן — האפט ער זיך צוריק קיינער זאל איהם נישט מערקען).

פינפטע סצענע.

(אלע קומען אריין צוריק — רופוס זעצט זיך צוריק אויף דעם טראָן. סאלדאטען שטעלען זיך אויך צוריק אויף זייער אָרט ענטקעגען רופוס'ן — רופוס שפּאַרט אָן דעם קאָפּ אויף דער האַנד און פערטראכט זיך — פון לינקס קומט אָן א מיליטעריסט, געהט צו גלייך צו רופוס'ן און זאָגט):

מיליטעריסט. דער יודישער העלד ברכוכבא פרענט זיך אהער!

(רופוס הייבט אויף דעם קאָפּ. קוקט אויפ'ן מיליטעריסט, בלייבט זיטצען אייניגע מינוטען פערוויירט — נאכדעם זאָגט ער צו איהם):

רופוס. לאָז איהם אריין, נאָר טהוא איהם אויס זיין נעוועהר!

(מיליטעריסט ניגט זיך און געהט אוועק לינקס).

זעקסטע סצענע.

(ברכוכבא ליפט שטאַלץ אריין און קוקט פֿיז אויף רופוס'ן).

רופוס. וואס פאר א זאך האט דיר אהער געבראכט,

פון אלע יודען דיא גרויסע מאכט? —

ברכוכבא. צו פאָדערן ר' אלעזר'ס טאכטער בין איך געקומען,

וואס דוא האסט זי מיט געוואלד געפאנגען גענומען.

רופוס. וואס פאר א רעכט האסטו צו ווייזען אויף איהר,

מעהר פון איהר פאטער, זיא צו פאָרדערן בייא מיר?

חד נדיא !

איך דיננ מיך ניט אראָב, ארויף —

חד נדיא !

און דער קונה האט א שוואַרצען סוף ;

חד נדיא !

II.

דינה דיא שעהנע,

מוז זיין מיינע,

עס וועט ניט העלפען אפילו קיין טאָמער —

ווער עס וועט ניט וועלען,

איהם ניט נעפעלען ;

וועל איך איהם הערען וויא דעם קאָמער.

מיט דעם איינעם אויג,

וואס מיך טויג —

חד נדיא !

מיט דער קרומען פוס,

צוקער זיס —

חד נדיא !

קיינער וועט מיט מיר ניט קאָנקורירען...

חד נדיא !

און איך וועל דאָך מיינ'ס אויספיהרען.

חד נדיא !

III.

„ברכוכבא“ דעם העלד !

אויף יענער וועלט

וועל איך בעזאָרגען א שעהנע דירח —

אלעזר דעם אלטען,

וועל איך בעהאקטען —

איך וועל זיין מאַכען דיא פנידת.

אויך דעם צעזאר,

וואס איז א בייזער —

חד נדיא !

פערמע סצענע.

(פון דער לינקער זייט קומט אן פאפוס, גלייך וואו ער גיט אריין -- קוקט
אין דער זייט אריין, וואוהין מען האט דינה'ן צוועק געפיהרט, צולאזט זיך
מיט א ווילד געלעכטער).

פאפוס. (מיט פרייד) הא, דיא נקמה! איז מיין נשמה, מיין לעבען, מיין נחמה!

אה, דינה, דינה! אַט האסטו דיר, דוא שעהנס!

איך האב דיר גוט שוין פערזאָרגט? דאס איז נומער איינס! —

דיין טאטע וועט אויך באלד בלייבען א „זכרנו לברכה“

מיט איהם אָפּצוועקען, איז נאר קיין מלאכה! — —

נו? און דוא שטאַלצער רוימער מיט דער מעשענער כובע?!

הא, הא, הא! ער מיינט אין אמת'ן, אז איך מיין נאָר זיין טובה?

ער מיינט אין אמת'ן, אז ער איז נאָר איינער....

אוי וועט איהם שמען ברכוכבא ברעכען דיא ביינער!

מיט איין בלאָז מאַכט ער פון איהם אש,

רופוס'עס קאָפּ לעיגט שוין וויא בייא ברכוכבא'ן אין טאש;

ווייל איך האב איהם שוין מודיע געווען אויף דער הייסער שעה,

אז זיין כלה איז פערשפאָרט אין א פעסטונג דאָ — —

דערנאך וועט קומען דער שוחט, און וועט קוילען דאס קעציניאָ;

שמעוניאָ ברכוכבא'ניאָ חד נדיאָ! חד נדיאָ! —

(ער זינגט).

פאפוס הייס איך!

אלעס ווייס איך,

איבעראַל שטעק איך אריין דיא נאָז —

א יאוועלען הענדער,

אויך א מענדלער,

אבי צו פערדיענען דאס ביסעלע מעות.

בריליאַנטען שטיינער,

העלפאָנט-ביינער —

חד נדיא!

פערל א שנור,

אלעס בייא מיר —

אל עזר. ויזא ניט אזוי אין כעס אויף אונז,
מיט טראָגן ניט אזוי דיין האָס אויף אונז,
(ביסס)

די נה. וואס זיינען מיר דען שולדיג אין דעם
לאָז אונז אָפּ נעשווינד, לאָז אונז אָפּ אהיים.
(ביסס)

ק אָהר. געה! דוא, נעהם זיא! געה דוא צו געה!
קום מיט מיר, איך געה פריהער, זעה!
בעפעחך דוא העררשער, וואס צו טהון?
זיא צו שלעפען, זאָג וואוהין? —

רופוס. איך האב איינמאל געזאָגט, וועל איך האלטען וואָרט,
הע! דיענער! פיהרט אַרויס דעם אַלטען דאָרט!

(סאָלדאַטען ווילען איהם נעהמען. די נה האַפט איהם ווידער אַרום, און לאָזט איהם
ניט נעהמען און גוט א געשריט „ניין“ שטעלט זיך ווידער פאַר רופוסין).

די נה. באַרעכענט אייך נאָר, באַרעכענט אַצינד,
וואס איהר טהוט, איז דאס ניט א זינד?

(סאָלדאַטען ווילען זיא אַפּרייסען פונ'ם אַלטען — זיא לאָזט זיך ניט, וואָרפט
זיא אָפּ און ראַנגעלט זיך מיט זיא).

ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט!
נעהמט אייך פאַר איהם מיין לעבען —
ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט!
מיין פאטער מוזט איהר מיר אָפּנעבען,

אָפּנעבען מוזט איהר מיר איהם שנעל!
געוואָלד, וואס האט איהר צו איהם! (ביסס)

טייט אונז בעסער נעשווינד,
איידער צו שידען אַצינד —
ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט! (4 מאל)
נעהמט אייך אונזער לעבען,
איהר וויכער וועלך און לעווען!
איך לאָז ניט (4 מאל) ניין.

(סאָלדאַטען נעהמען אַן דעם אַלטען, אנדערע נעהמען אַן דינאָן, זיא רייסט זיך צום
פאטער, שרייט מיט א ווילד קול. ענדליך פיהרט מען זיא אוועק — איהם בעזונדער —
זיא בעזונדער. רופוס און אלע איבעריגע געהען אַרויס נאך זיא.)

זעה דעם כבוד, וואס איך ניב דיר אָפּ, נאָט זאָל דיר בענשען,
דאס ערשטע מאל אויף זיין לעבען, קניעט דער אלטער פאר א מענשען...
ניין, מיין איינציג קינד מוזטו מיר אָפּגעבען,
האב רחמנות אויף אונזער, און אויף דיין לעבען! —
(ער גיט זיך פלוצים א הייב אויף און זאגט מיט איין ערנסטע מיענע).

יא! אויף „דיין“ לעבען זאָג איך, זאָלסטו האבען רחמנות!
ווייל דוא וועסט דעם וויקדען מינער, מיט דעם אויפרייצען מיט סכנות,
דאס איז ברייכבאָס כלה, און אז ער וועט דערהערען,
וועט ער נאך מעהר אין דער רציחה ווערען! —
אָה! דענסמאָלט וועל איך שוין אויך ניט קענען דיר פאר'ן שוים שטעהן,
ער וועט א תל מאַכען פון דיר, וועסט ניט קענען בעיטטען!

רופּוּס. (צום מיליטער מיט א געשריאי) וואַרשט אַרויס דעם אַלטען! נו, וואס
שטעהט איהר?

און דיא מאַכטער זאָלט איהר פערשליכען אין א צימער בייא מיר!

אַלעזר. (פאלט אויף דיא קניע און זינגט) אוי האב רחמנות אויף מיינע אַלטע יאָהר,
נעהם ניט אויף דיר סייין זינד!

רוב ניט דיא קרוין פון מיינע גראַע האָר. (בייסט)

ניב מיר צוריק מיין קינד!

(
ניכער קען איך דיר מיין נשמה אוועק געבען
נעהם זיא דיר באלד דאָ צו;
אַבי לאָז דיא יונגע נאך לעבען;
צו שטאַרבן איז איהר נאך צו פריה!)

בייסט

דינה. (פאלט אויך אויף דיא קניע און זינגט): איך בעט דיר, וויא יונג איך בין

איך בעט דיר זעהר דאס ניט טהון!

וואס האבען מיר דען ביידע געזינדיגט פאר דיר?

וואס האסטו אומזיסט געבעד צו'ן — איהם און צו מיר,

פאר וואס זאָלסטו אומברענגען א פאָטער מיט א קינד?

אוי! — איז דאס דען ניט א גרויסע זינד! —

רופּוּס. ניין מיין קינד, דאָ וועט ניט העלפען קיין געוויין,

איך האב איינמאל געזאָגט, און אזוי מוז געשעהען!

א סימן וועל איך האבען, אז איך קען אויף דיינע רייד שטעלען,
אז דוא וועסט מיר געבען א משכון, וואס מיר וועט געפעלען:
קעהר דיר אהיים צוריק און ביז דוא וועסט נים מאכען שום פריהער,
פעהראלטען וועל איך פאר א משכון דיין סאכטער ביא מיר! —
(אלעזר מיט דינה'ן ערשראקען — שפרינגען אָפּ).

אלעזר. אָה! צעזאר! וואס רעדסטו? איז ערנסט דיין מיין,
רופּוס. (קאלטבליטיג) ערנסט! נאנץ ערנסט, אזוי מוז, און אזוי וועט עס געשעהן! —
אלעזר. ניין! אָה ניין, איך גלויב עס אויף דיר נים,
אז דוא זאָלסט מאכען אזא געוואנטען שריט!
מיט דעם, מיינסטו, צו פערקעשען דעם פלאם וואס ברענט אַרום דיר,
אָה! וועסט איהם נאך שטארקער צופלאַקערן, גלויב־זשע מיר!
אָט דאס הייסט ביא דיר שלום? דאס הייסט ביא דיר מיט נומען?
געדענק דעם אלטענס רייד, איך זאג דיר זאָלסט דיר הימען!
מיט דעם וועסטו צו רויב־פּויגעל מאכען דיא רעהיגע טויבען,
אז דיא יודען וועלען הערען, אז דוא ווילסט נאך זייערע קינדער רויבען.
וועסטו מיט דעם זייער האס שרעקליך צו רייצען...
דוא אליין וועסט דיר דאס פייער אונטערהייצען...
דאס קינד וועט דיר נים העלפען, דיין שטיצע איז שוואַך!
דוא שיק בעסער צום קייוער, ער זאָל דיר אונטערשיקען חיל א סך,
חאָרום ענטגעגען אזא גרויסער מאכט, וועסטו זיך נים קענען וועהרען...
דוא האסט דאָ וועניג חיל, נאָט ווייסט וואס עס קען ווערען —
רופּוס. (בעז), איך שמעה נים אין דיינע עצות, אהיים זאָלסטו געהען!
נישט קשה, איך וועל קענען אָהן דיר מיין שטעדטעל בעשמעהן! —

(אלעזר וויל איהם עמואס זאָגען.)

אָוועק, זאָג איך דיר פון מיר, איידער מיין צאָרן האט זיך צונאָמען!
איך האב געזאָגט, אזוי מוז עס בלייבען, אזוי האב איך בעשלאָסען! —
אלעזר מיט דינה. צעזאר! אָה, צעזאר!
רופּוס. אָוועק! זאָגט מען אייך מיט נומען!
אלעזר. אָה, צעזאר, איך בעט דיר, נאָט זאָל דיר הימען! —
(פאלט אויף דיא קניע).

און וואס שאַדט עס דעם העררשער, וואס האט אַזעלכע אונטערטאָן,
אָזוינע, וואס רעדען זיך מיט רעכט און,
אַז זיין האבען איין נאָם, וואס האט זיין דיא תורה געגעבען,
וואס הייסט אַלע מענשען גלייך שעמען און לעבען,
בפרט דעם גוטען בעלהבית וואס העררשט מיט ישרנות,
פאַר איהם שטרעקען דאס לעבען, אפילו מיט סכנות!

רופוס. „בפרט דעם גוטען בעלהבית וואס העררשט מיט ישרנות?“
איך פערשטעה דיר, דוא חכם, וואוהין עס ווינקט דיין לענות,
ס'הייסט: מיר העררשען מיט יושר נאָר — — נאָר פערקעהרט!
אוי, אַלטער פוקס ביסטו דערפאַר ווערטה!

אלעזר. איך רעכען, אַז אַזא העררשער ווייז דוא, וואס שטעהט אַזוי הויך,
וואָלט נישט געשאַט צו פערשטעהען מענשליכקייט אַזוי! —
נישט איין מאל האט אויף אונז געהעררשט דער מלך פון פרס,
ער האט אונז גוט בעהאַנדעלט, נישט אָנגעטוהן קיין צרות,
האבען מיר אין אמת'ן, געבעטען פאַר זיין לעבען: —
און צייט נאָם האט אונז אין דיא הענד פון דיא רוימער איבערגעגעבען,
איז באמת נישט אויסצושטעהן פון זייער רציחה!
איך בעקלאָג מיך נישט חלילה אויפ'ן מלך און אויף דער מלוכה,
ער זאָל אייביג לעבען, אָה! ער איז גוט וויא דיא וועלט,
איך רייך נאָר פון דיא קליינע העררשער, וואס ער האט איבער
אונז געשטעלט,

דיא קליינע העררשער ווייסען נאר פון קיין מענשליכקייט נישט,
זיין באַדען זיך אומבערחמנות אין אונזער יודיש בלוט,
געוויס, ווען מ'וועט זיין אַזוי מארטערן און קוועהלען,
וועט עס מוזען אָנקומען צום קיזער, מען וועט עס איהם דערצעהלען —
איך האב שוין לאנג געוואָלט קומען אַהער צו געהן,
בעטען, זאָלסט אָנזאָגען דייע מענשען זיך אונמעגליך נישט צו בענעהן,
פרעג מיט שלום, וועט מען דיר „שלום“ ענטפער געבען! —
יא, שלום! — פאַר „שלום“ נאראנטיר איך דיר מיט מיין לעבען!

רופוס. נאראנטירסט מיר יא, אַז דוא וועסט זעהען ס'זאָל זיין פרידען?
איך גלויב דיר אָבער וועניגער וויא אַלע דייע יודען! —

אלעזר.

מחט מיר מוחל זיין, אָה צעזאָר, לאַנג זאָקסטו לעבען!
איך קען נאר ניט דיינקען, זאָלסט אויף מיר אזא זאך גלויבען;
בייא אלע קעניגע, און אין גאנצען לאנד בין איך בעקאנט,
אז נאָר ש ל ו ם האב איך ליעב, קריגע האב איך פיינט,
איך שווער בייא מיין קינד, זיא איז בייא מיר טהייערער פון אלע סגולות,
אז דאס וואס מען האט דיר דערצעהלט, איז פאלש און רכילות!

רופוס.

איז דען דאס ניט אמת? איז דאס ניט קיין ראיה?
פאר וואס שווייגסטו ברייכבאן, אָט דער ווילדער חיה?
וואס אָנצומאכען בונטען, לויפט ער אַרום וויא א רוח—
נאָרט אָפּ דיא יורען, און זאָגט ער איז משיח!

אלעזר.

אמת, מיר יודען גלויבען, אז עס וועט קומען משיח,
נאָר דאס וועט זיין א מ א כ ל! אמאל, ניט אזוי ניש,
דערווייל, איידער עפעס וועט אמאך זיין,
פעהאלטען מיר זיך רוהיג, געלאסען און פֿיין;
ווער שמועסט דיינע דיענער זאָלען מיין פאָלק ניט אזוי דריקען,
ווען מען זאָל אונז בעהאנדלען מענשיק, ניט אומזיסט זייא דערשטיקען;
וויא שטיק דאס פאָרק וואָלט געווען, וואָקסטו געזעהען אליין,
געמרייע קנעכט וואָלטען זייא דיר אייביג געווען;
וואָלסט אליין פון זייא אויף הנאָה געהאט,
נאָר לאָזען אונז רוהיג ליעבען, אונזער תורה! — אונזער גאָט!

רופוס.

„אונזער תורה, אונזער גאָט!“ וויא קען זיך דאס פאסען,
אזא תורה, וואס לערענט אייך אלע פעלקער האסען?
(איראָניש) איהר בעריהמט אייך, אז בייא אייער גאָט זיינען אלע נמאס,
נאָר א י י ך האט ער אויסגעקליבען פון אלע אומות!

אלעזר.

וועסט מיר מוזען מוחל זיין, ווערטהער פערטרעטער פונ'ם קעניג,
אז איך וועל מיינען, אז דאָ קענסט אונזער תורה זעהר וועניג! —
אונזער תורה הייסט נאָר ליעבען פרעמדע אָה א שיעור,
דערפאר טאקע זיינען מיר אזוי שטאָלץ אויף איהר,
ווייל זיא רעדט נאָר פון ברודערשאפט, ליעבע צוין אלע גלייך—
פון רחמנות, גאָדע, באַרמהערציגקייט א סך!

שמאָרקער, שמאָרקער, זינגט־זשע אלע ברידער!
 ניכער, ניכער, טרינקט־זשע אויס און ניסט אָן ווידער,
 שמאָרקער, שמאָרקער, זינגט־זשע אלע ברידער,
 ניכער, ניכער, טרינקט־זשע אויס דעם וויין!

אייניגע. צו וועמען געהערט דיא נרעסמע מאכט?
 אנדערע. צו דיא רוימער!
 אייניגע. צו וועמען געהערט דיא נאנצע פראכט?
 אנדערע. צו דיא רוימער!
 אייניגע. ווער קען טרינקען, טרינקען בעסער?
 אנדערע. יא, דיא רוימער!
 אייניגע. ווער קען זיענען, זיענען נרעסער?
 אנדערע. יא, דיא רוימער!
 (4 מאל)

אללע. שמאָרקער! שמאָרקער! (ביז אויס דעם וויין).
 רופוס. נאך אמאל — דאס זעלבע נאך איין מאל
) ביסט
) יא, יא, ווידערהאָלט עס אָן א צאָהל
)
 אללע. שמאָרקער! שמאָרקער! (ביז אויס דעם וויין).
 רופוס. אלע קרינגאך מוזען ליידן ווערען
) קאָהר ביסט
) אייער געביטער מוזט איהר אלע הערען
)
 ניסט־זשע אָן אויפ'ס נייע וויין! (קאָהר ביסט)

ניסט־זשע אָן אויפ'ס נייע אָט דעם רוימען וויין, (קאָהר ביסט)
 וויזאט! וויזאט! וויזאט! לאָמיר פּרעהליד זיין! (קאָהר ביסט)

(וועהרענד אלע טרינקען, זינגען, רוקט זיך פאפוס אלע מאל געהנפער צו דער
 מוּת, ביז ער רוקט זיך אַרויס אין גאַנצען, אזוי אז קיינער בעמערקט עס נישט).

דריטע סצענע.

(אלער מיט דינה'ן קומען אריין, פערבייגען זיך).
 רופוס. וויא קומט עס, דוא אלטער חכם אלעזר,
 וואס דוא רעדסט צו דיין פאָלק מורד זיין אין דעם קייזער?
 (אלער מיט דינה'ן קוקן זיך פערוואונדערט אָן).

און מאכט אויף איהם א בלכול, אז ער האט דא אין נאנצען צו טחן.
און דער בונד איז זיין ארבייט, (חאָמֶש ס'הייבט זיך נאר ניט אָן).

ווייל ער איז דער איינציגער, וואס שרייט נאָר פרידען !

ער האט שוין לאנג געוואָלט דאָ זיין בעטען פאַר דיא יודען,

און אזוי וויא זיין טאָכטער וועט מיט איהם אויף געהען,

ווייל אויף דער עלטער לאָזט זיא איהם ניט געהען אליין,

וועט איהר זיין טאָכטער פאַר א משכן בייא זיך פעהראלטען,

און אום צו מאַכען שלום אוועק ישיקען אהיים דעם אלטען ;

ברוכבא וועט עס באלד דעהערען, וועט ער ניד קימען צו לויפען,

זיין געפאנגענע געליעבטע פון אייערע הענד אויסצוקויפען,

דענסטמאָלט.... אז מען דערטאפט צו זיך אזא איין אַנטיק,

מאכט מען איהם חיק ! — חיק ! — און עס וועט זיין מיט גליק !

(וועהרענד ער זאָגט : „חיק חיק !“ ווייזט ער מיט דעם פינגער איבערן האַלד-גלייך

וויא מען קוילעט איינעם — רופום צולייגט זיך איבערן שטוהל און בלאָזט זיך אָן גלייך

וויא איינער וואס וואָרפט פון זיך אַראָפּ א שווערע משא !).

רופום. אָה פאָ ! א נאנצע לאַסט איז מיר אַראָפּ פונ'ם הערצען !

דוא ווייסט נאר ניט וויא פיעל איך האב דערפון געהאט שמערצען.

(ער לייגט אַרויף דיא האַנד אויף זיין אַקסעל.)

פאפוס ! ווען איך פיהר דאס אויס אין אַלע פאכען,

ווייסטו נאר ניט וויא גליקליך איך וועל דיר מאַכען —

(צו דיא דינער) הע ! שלוח ! ווער פון אייך וועט שנעלער געהען ! ווער ?

דעם אַלטען אלעזר אויגעבליקליך בריינגען אַהער !

(א דינער טרעט אַרויס, פערנייגט זיך און געהט אַוועק).

(צו פאפוס') באַרד וועט מען זיא בריינגען, איך האב שוין א בעפעהל געגעבען,

נו, אז ס'איז יא אזוי, מוזען מיר שוין צו לעבען,

דינער ! שנעל בריינג אריין נאך אמאל פונ'ם רויטען...

מיר וועלען טרינקען אויף דעם וואס העכט אין אַלע נויטען !

(דינער בריינגט אריין וויין, גיסט אָן אין בעכער וואס פאַר רופוס', נאכדעם טראָגט ער

צו פאפוס'ן א בעכער וויין, נאכהער גיסט ער אָן אין אַלע בעכערס פונ'ם מיליטער.)

רופוס ! (הייבט אויף זיין בעכער אין דער הויך, גיט א געשרייא) וויואַט !

אַללע. וויואַט ! וויואַט ! (זינגען)

דאָרט וואו מיין מלכות קען ליידען דערבייא...

אַט האט איהר מיין עצה אומזיסט! און ווייסט ווער ס'איז אייך
נעטרייא?

איהר האפט נאָר איין טויב, וועט דיא צווייטע טויב אליין קומען!...
איהר קענט דאָך ר' אלעזר המודעי, דעם אלטען, דעם פרומען?

רומוס. יא! ווער קען ניט דעם ערשטען נעלעהרטען פון יהודה?

פאפוס. נו, און זיא קענט איהר דאָך אוראי! זיין שענהע בת יחידה...

דינה! — ניט איין מאל האט זיא שפאצירט אין דער געגענד,

(פייגט זיך צו צו איהם און זאגט מיט א שמייעל):

איהר פלעגט שטענדיג ווארפען אויף איהר אייגענעך, ווען איהר האט
זיא בעגעגענט...

רומוס. דינה? אַט דיא יודישע נעטטי, דאס איז זיין סינד?

פאפוס. מם, מם! זיא איז שוין ברכובכא'ס כלה אצינד! —

דער אלטער האט זיא איהם צוגעזאגט, אז ער וועט זיא איהם נעבען,
נאָר דאמאלס, ווען ער וועט מיט דיא רוימער אין פרידען לעבען;
ער האט אָבער געשוואוירען, אז ער נעהמט ערשט דיא כלה,
ווען ער וועט אַרויס טרייבען דיא רוימער אלע—.

אצינד דארפט איהר שוין ניט קלעהרען קיין סף,

וויא מע'דערטאפט דעם בחור אין פאלאסט צוין אייך!...

רומוס. (קלעהרט) איך האב שוין געקערט, נו וואס קלעהרסטו? זאג?

פאפוס. (מיט א שמייעל) אָה, דאס איז גוט געקלעהרט, קלוג וויא דער טאָג!

בלייבט עס, הייסט'ס, אז נאָר פאפוס דארף אונטערשטעלען זיין פלייצע,
אלץ פאפוס דארף נעבען דיא בעסטע עצה? (פויזע)

איהר זיט דאָך א גוטער יענער, איהר האפט דיא, זיא פונ'ם
טייבעל

וועט דער "ער" שוין אליין קומען צו פליהען צום ווייבעל!...

רומוס. ווידער מיט משלים? אָה דאס מאכט מיר דעם טויט!

פאפוס! הער אויף צו וויצלען, ווען מ'שטעהט אין א גויט!

פאפוס. נו גענוג! — איהר שיסט רופען צו זיך ר' אלעזר דעם פרומען,

ער וועט צוין אייך אָהן זיין טאָכטער געוויס ניט קומען,

קלוג ביסמו פאפוס, דער רוח האט דײך ניט גענומען.
צו נומע עצות ביסמו שמענדיג צו נימץ געקומען.... |

פאפוס. מיין עצה איז.... (פערטראכט)

רופוס. איז וואס?

פאפוס. — — יא, אזוי מח מען זעהן....

רופוס. (אונגעדולדיג) וויא אזוי, נו?

פאפוס. מיין עצה איז...

רופוס. (מיט א געשרייע) איז וואס! דוא רעדסט צו ניין?

פאפוס. מיין עצה איז, דיא קעניגין פון דיא בינען צו דערטאפען,
וועט איהר שוין אלע בינען, נאר גרינג קענען חאפען...

רופוס. ווידער רעדסטו מיט משלים, ווידער מיט דיין שפאס?
רעדסט דייטליך, ווארום דוא בריינגסט מיך אין כעס!

פאפוס. וואס טויר דער כעס, מ'דארף נאָר מיט נומען געהען,
דיא זאך איז גאנץ פשוט: דאָ דארף מען נאָר זעהען
דעם גרויסען קאָפּ בעקומען פון דער מרידה,

ער איז שוין יעצט געקרייגט פאר א מלך איבער יהודה — —
שמעון ברכוכבא מיין איך, ער פיהרט דאס גאנצע רעדעל,
און ער מוז אויסניסען פאר אלע דאס בעדעל!
אי'הם דארף מען נאָר זעהן מאַכען קירצער מיט א קאָפּ,
איז אָהן סכנה, ווערט שטיל מיט איין קלאפ! —...

רופוס. (נאכדענקענדיג) יא, חאפען? דאס איז קיין פליג — א געזונטער יונג!
צו דערטאפען אזא העלד, דארף ניט זיין אזוי גרינג,
וויא אזוי חאפט מען שנעל אזא ווילדען טיגער?
אפשר ווייסטו? נו זיין א קלוגער! — —

פאפוס. בא! מיר וועלען בעקומען איין עצה, אז מיר וועלען קלעהרען —

רופוס. געפינסטו! וועסטו בייא מיר דיא רעכטע האנד ווערען,
אויסער דעם וואס דוא בעקומסט פון מיר א פולע האנד
גאלד און זילבער, (מיט א שטייכעל) וואס דאס האסטו דאך נאר פיינד?..

פאפוס. אָה! זאָל נאָט היטען! — אזא מצוה פאר נעלד צו פערקויפען?
וויא פאפוס האט ליעב געלד, נאָר ניט בייא אזא—נ'אופן:

וויא לאנג פאפוס וועסטו מיך איסברענגען מיט דייע אנטיקען ?

פאפוס. דאס בינמעל מיט פערל, האב איך געבראכט דער צעזארן

פאר אייך האב איך אויך א בינמעל, נאך איהר זאלט זיך ניט בייזען ?

רופוס (קוקט איהם פערזאנלעך אן) א בינמעל מיט פערל האסטו אויך פאר מיר ?

פאפוס. יא ! א בינמעל ! נאך מיט קניפלעך — — ניט קיין שנור ! ...

רופוס (מיט כעס) רעדסט אלץ מיט דייע רעטהעלן, איך ווער שוין ביין, דוא

הונד ! —

פאפוס. יא ! פון אייערמוועגען איז דא טאקע א גאנצער בונט !

(ער מוזט א וואונק צו רופוס'ן ער זאל הייסען דעם עולם ארויסגעהן — רופוס מוזט

א טאך מיט דער האנד — אלע געהן ארויס).

יא, קניפליך א סך ווערט יעצט געמאכט פון אלע אידען,

ווייל זייא זיינען פון דער רוימישער מאכט ניט צופרידען.

דער בונד איז שוין אפגעמאכט דאס איז געוויס,

אז בייא איין פופס שמעהען זייא אלע אויף דיא פיס,

ערקלעהרען קריעג דיא רוימער — אראפזארפען דעם יאך,

דער אויפשטאנד דארף געשעהען נאך היינטיגע וואך...

רופוס (בעמראכט איהם דיא גאנצע צייט מיט בעזע בליקען, נאכהער זאגט ער :)

אונז דוא לינגער ! וואס פאר א בעווייז קענסטו מיר געבען,

אז איך קען דיר אויף דייע שרעקליכע רייד גלויבען ?

פאפוס. א צעזאר ! איהר קענט דאך אייער פאפוס'ן, דאכט מיר, ניט פון

היינט,

זאגט-זשע אליין, איז אייך מין געמריישאפט וועניג בעקאנט ?¹

רופוס (געלאסענער) יא, ביזט מיר געמרייא, ס'איז וואהר, פאר וואס זאל איך

זאגען.

איך האב מיך אויף דין געמריישאפט נישט צו בעקלאגען ;

נאך איהר דאס איז ווירקליך אזוי, ניב מיר איין עצה דאצו

דערצעהל מיר, ערקלעהר מיר, ווער, וואס, ווען, וואו ?

רופוס. (גלייכט וויסען בלייב וויא פערזינדערט. ער קוקט אויף סעראפהינא און זאגט וויא מיט איראָניע) :

שעהן, מיין לעבע סעראפהינא, איך האב עס ניט געגלויבט אויף דיר ? איז דאס וואָהר ? געשטעה עס אָפּען מיר ! דוא אייפערזיכטיגע פרוי, וויא פיעל דוא פלענסט מיך פלאַנען מיט דיין וואהנזיניגער אייפערזוכט, און איך האב געמוזט שווייגען ; יעצט האב איך דיר דערטאָפּט, זאָג ארויס שנעל ! איז ער מיין געבען בותלער ? געהט א דועל ! (צולאכט זיך)

סעראפהינא (קלאַמערשט וויינענדיג) אָה, מיין טהייערער מאַן ! — דוא מוזט מיר פערצייהען !

איך האב געטהון א פעהלער, וואס איך קען איהם ניט בערייהען, איך געשטעה דיר פרייא, איך טאָר עס ניט פארהוילען, מיין האַרץ ברענט אין מיר וויא געגליהטע קוילען, מיין אויג האט געזינדיגט אין דעם מאַמענט ! זייט איך האב דערזעהן פאפוס'ן, מיט דעם שנור פערל אין דיא הענד . אָה ! איך בין פערלעעבט אין דעם, איך לאָז קיין אויג ניט אַראָפּ קויף עס מיר, איך בעט דיר, ביא איהם גיכער אָפּ ! (ליעבליך)

פאפוס (מיט א שטייכעל) נאָ ! אויב פאפוס האט א נוטען קוק !

איך האב אייך געבראכט נאך א בעסערן אַנטיק : א ברייליאַנט ! וואס טרעפט זיך זעלטען אזא מציאה, איהר האט דאָך אין דיא זאכען, יא א גוטע ידיעה, קוקט אייך איהם גוט אָן, איך געטרויע אייך אהיים, איהר מענט פרענען מענשען, וואס זיינען מבינים אויף דעם ; נאט אייך אויך דעם בונד פערל, נאָר זעהט היט עס אָפּ, דיא קניפליך ניט איבעררייסען, ווייל ס'נעהמט זיך אַראָפּ ! —

סעראפהינא. שעהן איך דאנק אייך, איך וועל געהן בעמראכטען דעם שנור. (צו רופוס'ן, וועהרענדיג זיא געהט אַוועק מיט א שטייכעל).

נאָ מיין לעבער ? וועסטו נאך אייפערן אויף מיר ?

רופוס (קוקט זיא לייעבליך אָן). געה מיין לעבע ! מענסט עס דיר אַנקוקען— (סעראפהינא געהט אַוועק רעכטס צו פאפוס'ן) :

שטארקער, שטארקער זינגט-זשע אלע ברידער!

ניכער, ניכער טרינקט-זשע אויס דעם וויין! —

אייניגע. צו וועמען געהערט דיא גרעסטע מאכט?

אנדערע. צו דיא רוימער!

אייניגע. צו וועמען געהערט דיא גאנצע פראכט?

אנדערע. צו דיא רוימער!

אייניגע. ווער קען טרינקען, טרינקען בעסער? — יא, דיא רוימער.

אנדערע. ווער קען זינגען, זינגען גרעסער? — יא, דיא רוימער;

אללע. שטארקער, שטארקער, זינגט-זשע אלע ברידער,

ניכער, ניכער טרינקט-זשע אויס און ניסט אן ווידער!

שטארקער, שטארקער, זינגט-זשע אלע ברידער,

ניכער, ניכער, טרינקט-זשע אויס דעם וויין! —

צווייטע סצענע.

(פאפוס קומט אריין, פערבייגט זיך פאר אללע.)

רופוס. אה! וואס מאכסטו פאפוס, מיין רוימער גוטער פריינד?

האסטו עפּים געבראַכט נייעס, קומסט פונ'ם לאַנד?

(צו דיא דינער) ניסט איהם און פונ'ם רוימען, ער איז עפּים פערשטאכט,

נא טרינק פאפוס, זאג וואס האסטו עפּים געבראַכט?

(דינער גיבען
איהם וויין.)

א, צופיעל כבוד, צעזארג, איך דאנק אייך זעהר! — פאפוס.

איהר ווייסט דאך, אז איך טרינק קיין וויין ניט מעהר,

בפרט אז יעדער זעהט, קוקט פון אלע זיימען....

ווייל איך האב פשוט מורא פאר א גוט אויג, ס'קען מיר נאך

שאמען...

אט קענט איהר טאקע באלד האבען א סימן:

אט ווארפט מען שוין אייגעלאך אויף מיר זינט איך בין געקומען;

ווייסט איהר טאקע ווער? איהר וועט אייך נאר ניט וועלען גרויבען,

טאקע, אייער גנדיגע פרוי! דיא צעזארגן זאל לעבען!...

(קאָר זינגט).

זווי וויא דוא ביזט דאָ ערהויבען,
מיר זאלבען דיך אויף דעם אָרט,
זווי זאָל נאָט פון אויבען
דיך זאלבען אים הימעל דאָרט!

(מען טוט איהם אָן דיא קריין, ברוכבא געהט אַראָפּ בעגלייטעט פון כהנים
זיט לויט, ער זעצט זיך אריין אינים וואָגען, דאס פאָלק לויפט ארום איהם און
זינגען):

שרייט'דיגע אויך;
שרייט אלע בית־יהודה ברכו את השם,
ירושלים אונזער הייליגע שטאָט
אונזער גלאַנץ און אונזער שיין,
עפען דייע מויערן ווייט
לאָן דייע קינדער אריין!

האָה! האָה! האָה! מיט פויקען און מיט האַרפּע־קלאַנג
האָה! האָה! האָה! מיט טענצע און מיט נעזאנג!
(דיא ביהנע ווערט עלעקטריש בעלייכטעט — דער פאָרהאַנג פאלט).

צווייטער אַקט.

פערטעם בילד:

ערשטע סצענע

(שטעלט פאָר א פראכטפאָלען זאָל ביא טורנוס רוסוס — רעכטס זיטען
רוסוס און סעראפינא, אויף צווייא גאָלדענע שטולען, לינקס שטעהען
א סך האָף מיליטער, האלטען אין דיא הענד קריגליך מיט וויין און בעכערס. זייא
ניסען אָן פון דיא קריגליך אין דיא בעכערס און טרינקען — א דעגער טראגט צו צו
רוסוס'ן מיט סעראפינא אין צווייא גאָלדענע בעכערס וויין, שטעלט אַבירער פאר זייא —
אללע זינגען):

ק א ה ר. שטארקער, שטארקער, זינגט'דיגע אלע ברידער!
ניכער ניכער טרינקט'דיגע אויס און ניסט אָן ווידער!

אן אז איך בין בלינד און קרעם
 צו וואס מיר איך חלעבען נאר?
 חס! חס! איך לאך מיך ארום! (צום)

אבער וואס דאס איין און איינציג איינעלע זעהט?
 אבער וואו אהן דאס איין און איינציג פיסעלע נעהט?
 מיין שפרונג איז לופטיג,
 מיין קוק איז ניפטיג,
 קינער ווייסט ניט ביא מיר אזוי גרויס;

איך שפרינג ארום אויף אלע דעכער,
 קוק מיר-ארום שמיל אלע כעכער,
 און מהו דערנאך א שפיצעל אָפּ, אז ס'טהום זיין אלע וועט
 און קוועל און לאך פון זיין — (צום)

אוי דיא נקמה
 איז מיין נשמה
 מיין לעבען, מיין נחמה!
 (לחם ארום לינקס)

דריטעס בילד.

פּרעמטע סצענע

(שטעלט פאר דעם הר המנוחות — אויף איהם 4 שטאנען, וועלכע
 זיינען בעהאנגען מיט אלערליי בלומען געדעקט א באלדאכין — אויף דער
 ביהנע רעכטס שטעהט א טראָהן, מוזיק פאנגט אָן צו שפילען א מאַרש,
 עס קומען אָן פיער אידיש מיליטער, שטעלען זיך לינקס אויף דער ביהנע, נאך
 זיין קומען אָן מיידלעך, מיט פריכטע און בלומען אין דיא הענד, שטעלען זיך
 ארום ביים ארויף גאנג דעם בארג. נאך זיין קומען אָן כהנים, לויס, און א סך
 פאָלק — נאכהער נעהען פאהנען-טרענער, פאלמען-טרענער, מען פירט אריין
 ברכובא אויף א פערנאָלדעטען וואָגען, צוויי נענער שלעפען דעם
 וואָגען. ער נעהט אראָפּ פונ'ם וואָגען, זעמט זיך אויף דעם טראָהן, פער
 שיערענע מענצער סאָנצען פאר איהם, פריהער מיידליך, נאכהער דיא גע
 זאנדעטע פון א שור, נאכהער ווילדע בעדואינער, אראבער, עניפמער,
 און וועהרענד דאס אלעס ענדיגט זיך, נעהמען איהם אָן דיא כהנים מיט דיא
 לויס און פיהרען איהם ארויף אויפ'ן בארג וואו עס שטעהט דער באלדאכין,
 שטעלען איהם אנדער נעבען כהן גדול, וועלכער שטעהט שוין פון פריהער
 דאָרט מיט דעם שמן המשחה, כהנים מהן איהם דיא קרוין אָן, דער כהן גדול
 ניסט אויף איהם ארויף דעם שמן המשחה און זאלבט איהם.)

אונטער מיין שווארצער הויט קלאפט דאס הארץ נאך גרעסער!
הייסער פליסט דאס בלוט, שטארקער און בעסער,
הייסער פון אייך האלט עס ליעבע, הייסער פון אייך קנאה,
הייסער פון אייך טראַגט עס נקמה, הייסער פון אייך—שנאה;
איהר זיט אלע בייא מיר אין דיא הענר, איך וועל אייך ווייזען,
אַה, דוא שעהנע דינה, מיט דיין שטארקען ווילען פון אייזען!
דוא אלעזר מיט דיין חכמה, ברכוכבא מיט דיין גבורה!
זייערע ביינער וועלען צוקנאקען, מיינע שאַרפע ציין פון מסירה!
ראכע! ראכע! נקמה! אַה וויא זיס ביסמו נקמה!
דוא ביסט יעצט מיין לעבען מיין — נשמה.

(זינגט.)

אלסדינג איז בייא מיר פערשמעלט
מיט דער שווארצער מאַסקע — דערפאַר
זיס איך בייא דער וועלט:
א קבצן און א נאַר:
חאַ! חאַ! איך לאַך מיך אויס! (ביס)

וואס דארף מיך יענער וויסען אז איך בין א גביר,
איך מאַך מיך פאַר א נאַר מען זאָל זיך ניט הימלען פאַר מיר
וואו מען דארף האב איך אויף כח,
וואו מען דארף בין איך פרום אויף,
אין חניפה בין איך ערשט נאַר גרויס!

איך נאַר אויס סודות בייא דיא קלונע,
איך מאַך זייא אַלע דול, משונע,
און טהו דערנאך א שפּיצעל אָפּ אז ס'טהוט זייא אַלע וועת
און סוועל און לאַך פון זייא — (ביס)

אוי דיא נקמה
איז מיין נשמה
מיין לעבען, מיין נחמה!

און אז מיך האט מיט א מום
בעשאַפּען דיא נאטור,

(זיא טתוט איהם א שמוץ אין פנים דאס שנור פערל און געהט אוועק רעכטס, — פאפוס בלייבט שטעהן מרוועריג און קוקט; באלד אויף דעם אָרט וואו אַהין זיא איז אוועק געגאַנגען, און באלד אויפ'ן שנור פערל וואס ליגט אויף דער ערד, נאכהער זאָגט ער פאַר זיך מיט א זויץ:)

פאפוס. אָמן — אָמן! — יא — אָמן סלה! — ס'הייסט אַנ'עק — אַנ'עק! (נאכדענקענדיג) „אוועק דוא חיה בויה פון דעם הייליגען אָרט אוועק!“

וואס פאַר א רוח האט מיך געטראָגען איך זאָל יעצט רעדען מיט איהר?

וואס האב איך איהר געדאַרפט מגלה זיין, וואס ס'ליגט אין הערצען בייא מיר?

נא — אויף אַזא ברוד הבא האב איך מיך ניט געריכט! — „מיין — שמעון — בר — כוכבא!“ ... אהא! אויב אזוי איז שוין רעכט! —

„שמעון ברכוכבא?“ ... ער שטעהט מיר אין וועג, דער נבור? אודאי קען מען ניט זאָגען ער איז א יונג א לעבער!

מיט שוואַרצע לאַקען — צוויי גאַנצע אייגעלעך! — צוויי גלייכע פיס. ער איז איהרער? — מעגליך! — וואס'זשע בין איך אין דער אמת בייא איהר אזא מציאה?

וואו אהי'זשע שטופ איך מיך אין דער אמת'ן, איך חיה בויה?

„חיה בויה?“ וואס הייסט „חיה?“ קיין מענש ניט אפיר! וואס? — מען לייקענט מיר גאָר אַפּ מיינע מעגשליכע געפיהלעך? ס'הייסט אז מען זידעלט מיך דאַרף איך ניט פערשטעהען?

אז מען שניידט מיר דיא אָדערן, דאַרף קיין בלוט ניט געהען? מיין האַרץ איז קיין האַרץ ניט, ווייל עס האט ניט דיא קלאָרע רעק? און אז ניט קיין שעהן פנים איז שוין אויס מענש! — אַנ'עק? —

נאַרדאָנים! — ווייסט איהר דען ניט, אז דערפאַר האב איך א סך אינעוועגנסטע מעלות — אַה פיעל מעהר פון אייך! ...

דיא נאָמור איז ניט אזוי וויא איהר אזא שלעכטע, אזא שטרענגע, דער'ניט זיא ניט איינעם איינס, ניט זיא איהם דאס צווייטע א מעננע...

דערפאַר וואס זיא האט מיר ניט אין קאָפּ איין אויג דערוועגט,

האט זיא מיר אין טח דערפאַר מעהר געהירן דערלעגט,

פאר דיין איין וואָרט קענסטו דאס אלעס פארשטאנען

פאר איין וואָרט! ווען דוא זאָלסט מיר נאָר זאָגען...

(ער בלייבט דאָמיט שטיל פערשעהמט, אראָפגעלאָזט דעם קאָפּ, גלייך וויא ער ער
לחצט זיך ניט אַרויס צו זאָגען דאס איבעריגע אין גאנצען. דינה קוקט איהם
פערוואונדערט אָן, וויא זיא פערשטעהט ניט וואס ער וויל.)

דינה. איך פערשטעה דיך ניט פאפּוס, ביזט דול עפּיס נאר

וואס ווילסטו מיט דעם זאגען, לאָמיר וויסען אויף קלאָר?

(פאפּוס שטעהט אייניגע סעקונדען, נאכהער זאגט ער וויא ענטשלאָסען.)

פאפּוס. אויף קלאָר? יא! אויף קלאָר, האָמט איך בין שוואַרץ,

יא, איך ערקלעהר דיר אויף קלאָר, מיין קאָלירענדיג האַרץ:

ס'איז רויט וויא א פייער, ברענט — וויא טויזענד פלאַמען,

וויא דער בלאָזאק צונעהמט זיך עס און פאלט ווידער צוזאמען,

וויא דער האַמער אויף דעם אַמבאָס, אזוי קלאַפּט עס פעסט! —

אַה! אַ לאַנגע צייט, האט עס מיך שטיכערהייט געפערעסט...

איך קען שוין ניט אויסהאַלטען, ס'איז שוין איבער מיין כח,

מענסט מיך רופען: נאר, משוגע, דולער טח!

בייא דיר אין דוא הענד ליגט יעצט מיין עשירות, מיין לעבען,

דיין איין וואָרט קען מיך בעלעבען, אָדער דעם טויט נעבען...

(וויכער) אַה! רעד אַרויס דעם משפט מיט דיא זיסע ליפּען דיינע:

קען איך האָפען? דינה! זאָלסט אייביג זיין מינע? — —

דינה. עס טהוט מיר זעהר לייד אויף דער לאַנגע אויף דיינער! —

וויא וואַנסטו דאס צו זאָגען, דוא נאָרישער סאמאריטאנער!

ר' אלעזר המודע'ס טאָכטער, איבערצוקויפּען מיט נאָלד?

חא! חא! חא! און ווער? נאך אזא מיאוסע, שמוציגע, מבוזת

געשטאַלט?

מיין שמען ברכוכבא פערבייטען פאר אזא נבלה?...

(מיט האַס) ווער האט דיר דאס רעכט געגעבען, דוא שברי בלי

צו דענקען נאר אזוי! — מיין נאמען צו דערמאנען

אויף דיינע מרפה'נע ליפּען! — ניד, אוועק פון דאנען!

אוועק — אוועק פון דעם הייליגען אָרט, דוא חיה בויה!

נא דיר, און נעה דיר, מיט דיין מציאה! ...

און ווידער, איז דען יעצט דיא צייט, אויף דעם נעלד צו פער-
שונדענען?

ווערענער מיר האבען יעצט דאס נעלד אויף וויכטיגערס צו
פערווענדען;

מיר דארפען האבען יעצט פראסטע שטיינער, ניט קיין עדלע
בריליאנטען,

דיא פראסטע שטיינער פונ'ם בית המקדש, דאס זוכט מען
יעצט אנשמאט דיאמאנטען,

דיא דארפען מיר אויסקויפען מיט אונזער נעלד — זאגאר לעבען....

פאפוס. נו צו ניט קיין שטיינער, מוז איך דיר עפעס אנדערש געבען.

(נעהמט אראפ פון דער האנד א שטור פעריל).

אָט דאס שטור פעריל! האָ? דאס איז א כחורה!

מענסט עס אָנקוקען, נעהט עס! האב ניט קיין מורא!

פריוו עס דיר אויף דיין האַל, איך וועל דיר דערפאר ניט מאַהנען,

אויף דיין ווייס העלזעלע וועט עס פאסען, וויא דער שנעע אויף דעם

גארנ לבנון!

(דינה נעהמט עס און בעטראכט עס, נאכדעם פרווויט זיך עס זיך אָנטהן אויף

דעם האַל, פאפוס שטעהט געבען איהר, און פערטיעפט זיך און געדאנקען,

נאכדעם זאגט ער, מיט ענטשלאָסענהייט, נאָר וויא מיט בושע).

אָה דינה! מיין ניט אז איך וועל שוין ניט געפעלען קיין כלות?

איך בין שוואַרץ, מיט א מום, האב איך דערפאר אנדערע מעכות:

אויף דעם אָרט פון מיין ארץ, פילל איך אויס מיט א בריליאנט.

און אז איין פוס איז קירצער, ווילסטו — שטעה איך באַלד

גאלאנט:

איך שמוקעווע צו מיין קעסטעלע, פול מיט גאלד א סך.

(ער שטעלט דאס קעסטעלע אונטערן קרומען פוס).

און—שטעל מיך דארט, שטעה איך שוין גלייך! —

דינה! אָה דינה! ניט נאָר דאס, גלויב מיר,

איך האב נאך פיעל אוצרות, דיא געהערען אלע צו דיר

איך בעט דיך מיט רחמים און חנינה.

איך זאָל ניט איינגעהמען קיין מיתה משונה !

דינה. וואס וויכטמו פאפוס, מיט דינע משלים ?

פאפוס. איך בין געקומען גלאט דיר אָפגעבען שלום !

(ער רוקט זיך צו צו איהר, און בעטראכט זיא מיט לעבליכע בליקען, און זאָגט מיט א שטייכעל :)

דיא לבנה דארף צופרידען זיין—זיא שיינט מעהר און לייכט

ווען געבען איהר שטעהט, דיא פינסטערע נאכט !...

איך האב דיר געבראכט ווייזען איין ארטיקעל,

איך האב עס ניט לאנג דערמאפט, אָבער א וואויל אַנטיסעל !

(ער געהט אַרויס פונ'ם קעסטעלע א בריליאנטענעם שטיין און ווייזט איהר.)

נא קוק דיך צו אויב דוא האסט אין דעם א ידיעה,

עס טרעפט זיך זעלטען אין דער וועלט אזא מציאה,

דער בריליאנט פאסט נאָר פאר א מלכה, און פאר דיר !

איך האב איהם דיר געבראכט, דוא זאָלסט איהם זעהען

פריהער,

מאָמער געפעהלט ער דיר, בלייבט ער דינער, מיט איין וואָרט,

אלא ניט — האב איך פון זיינעמוטענען שוין איין אנדער אָרט —

איך וועל באלד מיט איהם צום קייער האַדריאָנוס לויפן

ער וועט איהם געוויס בייא מיר פאר זיין מלכה קויפן !

דינה. פאר דיין געטריישאפט, פאפוס, דאנק איך דיר !

נאָר אויב דער שטיין איז פאר א מלכה, איז ער ערשט ניט פאר

מיר,

איך ווען איך זאָל זיין אימשטאנדע איהם צו קויפן

וואָלט איך עס נישט געטהון, אָה ! ניין ! באין אופן.

אָה ! דאס איז דער פעהלער פון פיעלע, וואס ציהען איבער דיא

סטרונע,

א בירגערס א טאָכטער זאָל טראָגען דאס, וואס א קייערניע ?

דאס מאכט ניט קיין כבוד, נאָר דיא גרעסטע שאַנדע,

„אויסברענגער“, „פערשיוענדערס“ הייסען מיר אים לאַנדע !

און דיא לױם האלטען דיא הארפען, און זינגען אָט דעם שיר :

{ מיר גריסען דיר ירושלים,
 { מיט איין בית־המקדש א נייעם !
 { נאָט האט זיך מרחם געווען אויף ציין
 { און האט איהר אומגעקערט דיא קרוין !

איך זעה שוין יעצט וויא פון ווייסען
 אויף יעדען זאמדיגען בארג און מתאָר
 לאָזען זיך פון אלע זייטען
 בעקענטע אָהן א צאָהל :
 דאס זיינען דיא געפאנגענע ברידער !...
 אין גלות פערטריבען זיינען זייא געווען,
 זייא קעהרען קיין ציין ווידער
 און — דיא שמאָט אז ווען זייא דערזעהן

באָד גרייפֿען זייא דיא הארפען און זינגען אָט דעם שיר :

{ מיר גריסען דיר ירושלים,
 { מיט איין בית־המקדש א נייעם !
 { נאָט האט זיך מרחם געווען אויף ציין !
 { און האט איהר אומגעקערט דיא קרוין !

פערטע סצענע.

(פאפוס קומט אן, פון אונטער דער קוליסע הערט מען איהם שוין גלייך וויא
 ער זינגט, אין איין האַנד טראָגט ער א קעסמלע מיט בריליאַנטען -- אויף דער
 אנדערער איז אַנגעהאַנגען גייטשען מיט קאָראַלען און פֿערלען.)

פאפוס. ה' יברכך ! דוא עדלע פיינע דינה
 דוא שעהנע פערעק פון אונזער מדינה,
 וואס דוא ביזט פול מיט דעת, חכמה, ובינה !
 בעווייז מיר נאָר דיין פרייע מינע
 און לאָז מיך הערען דיין זיס קול רנה
 דוא וואוילע בתולה רכה ועדינה.

ב י י ר ע.

באלד וועט שוין ציון הערען ווידער

מונטערדינע פרעהלאכדינע ליעדער:

ירושלים איז בעפרייט

דאס בית המקדש בענייט

נאָר מיט מוטח

קראפט און בלוט

דיך בעשטרעבען,

אונזער נאָנץ

רוחם און גלאַנץ

אויף צו העבען

יא ! יא ! אָמן !

(ברכוכבא געהט אָב לינקס).

ד י נ ת.

(נאכדענקענד) אָמן ! אָמן ! אָה, אַ נעוואַנטער שריט,

וויא עס לויפט צום טויט אזוי פרעהליך דאס יונגער בלוט

לויפען דעם מלאך המות ענטגעגען, וויא צוקא שפיעל...

דאס איז עפעס נאר איין אנדער געפיהל...

שטארבען, טעדטען, זעהען דעם שונא פערטריבען מיט שאנד,

זיינע ברידער בעפרייט — גערעמעט זיין לאנד —

ווי דער זעהען דיא כהנים, דיענען וויא זיין דארפען,

ווידער הערען דיא לויס זינגען, שפילען אויף דיא הארפען,

ווידער אומקעהרען דיא אידען זייער פרעהלאך געמיטח...

(מיט ענטהוואמוס) אָה ! ווערט אַ דאס אָפּפער ! — איך פיהל

שרין וויא עס איז טוט ! —

(זינגט).

איך זעה שרין, וויא עס ווערט פועתליך

אין ירושלים, וואס איז בעפרייט

און „עס לעבט דער מלך !“

הער איך שוין וויא מען שרייט

און טראַגענדיג פיעל מתנות

צום בית המקדש קומען אידען נאר אָה אַ צאָהל,

צו מקריב זיין דיא קרבנות

וויא עס פלעגט זיין אמאל

דינה (מיט פרייד). אזוי? נו ווינש איך דיר, אז נאָם זאָל דיר זיין מצליח
ווייל דאס וואס דוא נעהמסט דיר אונטער איז ניט קיין קליינע זאך —
דאָ שמעהט א לאַנד צו רעמען אונטערדריקטע ברידער א סך —
נעה ניד מיין לעבער, און נאָם זאָל זיין מלאך פאר דיר שיקען
אז וויא דוא וועסט דיר ווענדען זאָל דיר נאָר גליקען! —

(נעהמען זיך אָן ביא דא הענד — וינגען.)

ביידע. נעקומען איז דא צייט

זיא איז שוין ניט ווייט,

יא, נאר ניט ווייט,

) ביסט	דאס לאַנד בעפרייען	ער.
	יא, יא, בעפרייען	זיא.

ביידע. און דאס בית המקדש בענייען.

) ביסט	יא, יא בענייען,	ער.
	דאס לאַנד בעפרייען,	זיא.

ביידע. אויפבויען אויף'ס ניא.

ברוכבא. אַך דוא ווייסט ניט וויא מיר ליגט אין הערץ

דיא לאַנע פון מיינע ברידער!

צו זעהען קען איך ניט זייער שמערץ —

ניט הערען זייערע קלאנע-לעידער;

בעדריקט האט זייא דער פיינד,

דאָך רעמען וועט זייא ניד מיין האַנד.

ביידע. נעקומען איז דא צייט (ביז אויפ'ס ניט.)

דינת. נאָם זאָל זיין מלאך שיקען,

אז דוא זאָלסט בעגליקען,

דיא שונאים אונטערדריקען,

פערניכטען זייא ביז אין גרונד;

צו דיר ווענדען זיך אונזער בליקען

צו אונזער נאָם און צו דיר אַצונד! יא!

(ער קעזערט אָפּ דאס פנים פון איהר גרונט.)

דינת. איהם האסטו ניט צו פעראיבעל האבען, מיין ליעבער שמען, איך האב מיט איהם גענוג געטענה'עט איידער דוא ביזט געקומען, עס האט מיך זעהר געקרייניקט, איך מוז דיר דעם אמת זאָגען, ווייל מיין טענה'ן האט מיין אלטען פאטער שטארק דערשלאָגען; ער איז דאָך מיין צערמליכער פאטער און זעהר מהייער ביא מיר, איהם קרייניקט עס זעהר, וואס איך האלט מיט דיר, ער שרייט נאָר שלום, שלום איז זיין שמרעבען! ער האט שוין געזעהען, זאָגט ער, אזוינע פעלע אין זיין לעבען, אז מיט בייזען מאכט מען ערגער, אזוי איז נאך זיין מיין — איך בין אלץ דאָגעגען; נאָר ביא איינעם בין איך געבליבען שמען, אז ער האט מיר בעווייזען, אז ווען שוין אויך צו א מלחמה, וועט איהר אויך מוזען פערשפיעלען — ווייסטו פאר וואס מיין נשמה? ווייל ער קען נישט דיא טבע פון זיין ליעב פאָרק ישראל, וואס איבער דעם האבען זיין שוין דיא שטאָם פערשפיעלט צווייא מאכ: אחדות! פעהלט איהם, אחדות! דאס פעהלט איהם, דאס דארף ער, וויא זאָנסטו שמען? דאס איז א קוק א שארפער?

בר-כוכבא. ווען נאָר ווענען דעם איז זיין מורא גרויס, האב איך מאַקע מזל, זעה איך אין דעם אַרײַם, איך זאג דיר, אז וויא א צויבער איז פון דעם נאָגענען עולם פון פערשיעדענע סעקטען געוואָרען יעצט איין גולם: דאס וואָרט „סעקטא“ איז אָפגעמעקט, עס לעבט שוין נישט מער מען הערט שוין נישט „עסעער“, פאריזעער“, סאדוקעער“, יעדער מינדעסטער איז שוין מיעד צו דערטראָגען אויף זיין ריקען, פון דיא רויהע רימישע העררשער, דאס שווערע אונטערדריקען, איך האב פון אלע זייטען ברכות, בין זייער מלאך מושיע! מען שיקט מיר אפילו פון ווייטען געטרייאַפּט און שבווען, און צום צייכען, אז אלעס פאר מיר שמעהט און געהט אז מאָרנען נאָנץ פריה, מאַכען זיך שוין אלע גרייט, צו קריינען מיך אין ביתר פאר דעם מלך משיח! ...

און ווען מיין פאָלק וועט מיך אויך צום מלך קריינען
וועט דיא צווייטע קרוין, אלס מלכה, דיין קאפ
באשיינען—.

אָה! ניט פיעל אזוינע נאָלדשטיקע, וויא דוא, מיין לעבע דינה,
געפינען זיך אין דיא אוצרות פון אונזער רייכער מדינה!

דינה.

נו, נו! גענוג — אה! עס פאסט נאר ניט, מיין לעבער,
אזוינע צערמליכע ווערטער, בפרט נאך פאר דיר, אזא נבור—.
דאס איין אנדערס מאל! — מיר האבען איבער בילכערס זיך צו
ראטמהען....

וויא געהט עס דיר מיט דיין פלאן, וועט עס דיר געראטמהען?

ברוכבא.

פון געראטמהען פרענסטו? פון דעם איז שוין קיין רעדע
דער פלאן איז שוין אויסגעפיהרט, בעשלאָסען פון דער עדה
מיר האבען שוין צושיקט אין דער גאנצער אומגעגענד א ידיעה;
ארום און ארום! אין אפריקא, ציפפערין, אלכסנדריא,
אין אלע ערטער וואו אונזערע ברידער זיינען פערבאנט,
אלע וויא איין מענטש שמעהן וויא גרייט, אלע איין האנד,
שמרעקען דאס לעבען, אין דער מלחמה דער נייער,
אלעס ענטקעגען שונא, ברענט וויא א פייער,
פארמינ זיינען אלע קריגס גערעטהע, נאָר — בעהאלטען לינט דער
פונק...
איין בלאָז איז פארמינ! מען ווארט נאָר אויף מיין ווינק!...
אפילו ר' עקיבא דער אלטער חכם, פאָהרט אין אלע שטערט
און מאכט מיר מיט זיין איינפלוס, פיעלע מענטשען גרייט —
אלע — אלע זיינען מיט מיר, אלע פון גרויס ביז קליין! —
נאָר! —

דינה. נאָר? ...

ברוכבא.

יא, נאָר איין געגנער האב איך, זאָר איך דיר געשמעהען?
דוא וועסט מיר מוזען פערצייהען, ווייל דיא פערזאן איז דיר
געהער...
דער אנציגער געגנער איז... דיין פאטער! — עס פערדריסט מיך
זעהר!

(בידע זינגען) אוי! אזוי זאָנט נאָט אצינד:

איך קען דיר ניט מעהר

ביסט ניט מעהר מיין קינד!

איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד:

אוי! ציון'ס ליכט צאָנקט אצינד,

לעשט אייביג אויס —

שיינען וועט דיר ניט מעהר מיין קינד,

איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד! —

(אלעזר געהט אוועק רעכטס — דינה קוקט איהם נאך)

דינה. ער איז איבערגעשראָקען געבליבן, ווייל ער אליין

האט דיא שרעקליכע סצענע פונ'ם לעצטען חורבן געזעהן!

דריטע סצענע.

(דינה בלייבט שטעהען פערטראכט — בר'כוכבא קומט אָן פון דער מיט

טהור, ער געהט צו צו איהר, געדומט זיין אָן פייא דער האַנד, זיט ווערט אנפאנגט

וויא איבערגעשראָקען, נור נאכהער בעווייזט זיין א פרייע מינע).

בר'כוכבא. נאר אומגעריכט בין איך געקומען צו דיר אצינד

וועסט מיר געוויס מוחל זיין, מיין טהייער געשוועסטער קינד! —

דינה (איראניש) איך זאָל דיר פערצייהען? דוא מיינסט פון מיר צו לאכען!

איך — דיר? ווער קען זיך צו דיר יעצט גלייכען?

איך בין אלץ דיא ארמע דינה, עס איז קיין שאַנדע אפילו

נא, און דוא? דוא ביזט דאך היינט געוואָרען נאר עולה לגדולה:

דיר טראָנט יעצט דאס פאָלק אויף דיא הענד אַרום

עס איז מיר נאר א וואונדער אז דוא קוקסט זיך נאר אויף מיר

אום? ...

בר'כוכבא. אזא פאָרוואָרף פון דיר דארף איך ניט פערדינען! —

ווער ווייסט נאך מעהר וויא דוא? ווער מיר ליגט אין

זינגען ...

א ליגנער, א פאלשער זשיח! (וויכער) אפשר פעהל איך?
(ענטשיידענ) ניין דאס איז געוויס, אז ער איז א מורד געגען נאָם און
מלך

ש ל ו ם שרייא איך, שלום! לאָמיר לעבען צופרידען,
לאָמיר אָפהיטען דאס רעשט ביסעל איבערנעבליבענע אידען;
נאָם הייסט דינען דיא רוימער, לאָמיר זיי א זיין געטרייא,
דען מיט עוות געהן וויא ער, זיינען מיר אלע פארבייא!

ד י נ ה. ביא נאָם אריין איז אָנגענומען, אז מען שטארבט צוליעב זיין נאמען
ווענען,

אלע אין איינעם וועלען מיר קעמפפֿען, אלע אין איינעם דיא קעפֿ
לענען;

פאר אונזער חייליג לאַנד, פאר אונזער הייליגער אמונה.

א ל ע ז ר (חאפט זיך אויף וויא מיט מורא) אי! אי!

אויך דוא ביסט שוין מיט זיין מיין טהייערע דינה;

ער האט שוין פערדרייט דיא קעפֿ אלע יונגע לייט,

ניין מאַכטער איך זאג דיר, אז דאס איז ניט דיא רעכטע צייט,

דאס איז נאָר א צו להבעיס, ניט קיין הייליגע מלחמה;

אין מיר רעדט דיא נבואה, איך הער א קול ברמה:

„געפאלען איז ציון, אזוי גיך וועט זיא ניט אויפֿשטעהען“

(מיט טרעהרען). מיינע אויגען האבען שוין איינמאל איהר פאלען געזעהען,

נאָר מעהר זיין דערבייא, וויל איך נאר ניט דערלעבען,

און אין אייער פאלשען משית וויל איך ניט גלויבען;

לאָז מיך בעוויינען דעם א ל ט ע ן חורבן, דאס בין איך גערן,

(נאכדענקענד) ניין, אויף א ניי ע ם חורבן, סעקט מיר שוין ניט מיינע טרעהרען!

ד י נ ה. פאמער! (זיא פאלט איהם אויף דעם האלד).

א ל ע ז ר. (בעטראכט זיא מיט וועהמוטה) איידער דיך פערלירען מיינע אויגען זאָלען

זעהען,

לאָז בעסער מיך פריהער פאר דיר אויסגעהען! —

געדענקסטו מיינע קינות, וואס איך פלעג שטענדיג קלאָגען?

נאָג מיר נאך, מאַכטער, וויא דוא פלענסט מיר שטענדיג נאכזאָגען:

צווישען עדלע געלעהרמטע, איז זיין ניסמט ערצויגען,
חכמה און בינה, שיינט איהם ארויס פון דיא אויגען,
פון זיין שטארקער ברוסט רעדט ארויס דיא נבורה,
געשאפען צו א מלך איז זיין עדעלע צורה,
און אין זיינע אָדערן הערט מען דאס הייסע בלוט זידען,
פאר זיין נאָט! פאר זיין לאַנד און פאר זיינע אידען!!

צווייטע סצענע.

(אלעזר קומט אָן פון דער מיט טהור, דינה וואו זיא דערזעהט איהם, לויפט
זיא איהם אָקעגען, קושט איהם אין דער האנד, ער זיא אין שטערן.)

אלעזר. האסטו שוין דיא קינות אָפגעזאגט, מיין טהייער איינציג קינד,
נאָט זאָל אונז מרייסטען, און מוחל זיין אונזערע זינד!
(בייא דיא ווערטער לאָזט דינה פאלען א פאאר טרעהרען.)

טרערען? יא, דאס זיינען אונזערע איינציגע מתנות,
וואס מיר קענען מקריב זיין, אנשטאט אונזערע פערלאָרענע קרבנות
דינה. פאר וואס זאָנסטו טהייערער פאטער פערלוירען?
זיינען דען אויף אייביג שוין פערזונקען ציון'ס שטאָלצע טויערען?
האבען מיר דען ניט צו האָפען און אפילו נאך נאר גיך,
אז צוריק שטעלען אונזער גלאַנץ וועט קומען דער משיח!

אלעזר. יא קומען וועט ער, אָבער ווען? דיא צייט איז ווייט, נאָנץ ווייט,
ניט פאר אונז צו דערלעבען, ניט אפילו פאר אייך יונגע לייט!
דינה. פאר וואס נאָנץ ווייט? ווען ער איז שוין דאָ,

ער וועט קעמפפען גענען דיא רוימער אין א נומע שעה.
זעה, וואו אלע אידען תאבען זיך דערפרייט מיט דער בשורה,
עס איבערראשט יעדען ברכובבא'ס חכמה און נבורה.

אלעזר. אלע אידען פרייט עס, און איך וויין מיט ביטערע טרערען,
ברכוויבא הייסט ער, ניט ברכובבא דער וזהו פון דיא שטערן;

דינה. אזוי ויטצט דיא אלמנה ירושלים

אויף דער ערד צווישען מיסמ,

און איהר איינציג קינד אפרים,

טולעט זיא צו צו איהרע בריסט....

„פערטריבען האסטו — וויינט זיא — „נאָט לעבער

מיין אידעלען און ישראל;

אוי! לאָז מיר האַטש דעם קדיש איבער

ער זאָל מיך געדענקען האַטש אמאל וײַ

פרויען. נאָט זעה אונזערע טרערען ... א. ז. וו.

דינה. יעצט געהט אייך שוועסטער קיעבע יעדע צו זיך אהיים!

איהר זאָלט ניט פערנעסען, אז אין טאָג אין דעם

איז א ראַפּעקטער טרויער, ווייל אין דעם חורש

איז הרוב געוואָרען דאס ערשמע און דאס צווייטע בית קורש —

ניט דענקען פון שמחה, ניט ווייזען זיך אויף דער גאס,

דיא ווידער רוימער זאָלען ניט טרייבען מיט אייך/ קיין שפּאַס;

ביז נאָט וועט זיך ווידער אין אונז דערמאָנען,

און מיט זיין ליכטיגען חסד אונז ווידער באַשיינען!

(פרויען געהען אַוועק לינקס דינה קוקט זיין טרויעריג נאך און בלייבט שמעקן

גאדענקענד.)

מיט זיין ליכטיגען חסד אונז ווידער באַשיינען!

יא! עפעס איז מיר לייכט דאס האַרץ, איך ווייס ניט פון וואָנען...

עפעס זאָגט עס מיר בסוד פרעהליכע נביאות;

אז נישט און באַלד וועלען קומען דיא ישועות!...

האַטש מיין אלטער פאטער, דער הייליגער קלוגער געלעהרמער,

מאַכט מיר שווער דאס הערץ, מיט זיינע קלאָהרע ווערטער;

מיט זיין לעבע נאָר צו שלום, מיט זיין האַס צו מלחמה,

רוקט ער מיר אָן שוואַרצע וואַלקען אויף מיין ריינער נשמה;

זיין ווערען אָבער פערשוואַונדען, זיין בלייבען ניט נישט,

בייא דעם איינעם געדאַנק פון מיין שמען דער משיח!

אַה! ניט פיעל אַזוינע יונגע לייט בעגאָבט מיט פערשמאַנר,

האט אַרויסגעגעבען ירושלים דאס געבענשמע לאַנד!—

ערשמער אקט.

צווייטעם בילד.

ערשמע מצענע

(שמעלט פאר אלע זינס צימער, דינה מיט נאך עטליכע פרויען ויצען איר
נידעריגע זעסליך און וינגען.)

דינה. ווייגטזשע אלע ציז'ס מעכטער,
קלאגטזשע קינדער אלע ביינאנד,
אויף דער נויט, דער צייט דער שלעכטער,
וואס האט געמראָפּען אונזער לאַנד.
אראַפּגעפאלען איז אונזער שמערן
אין דער ערד פערשמירט;
צובראַכען דיא קרוין פון אונזער שמערן
וואס האט אונז אַזוי געצירט.

פּרויען. נאָם זעה אונזערע מרערען,
אונזער נויט און פיין;
וויינען וועלען מיר ניט אויפהערען
ביז דיא הילף וועט זיין.

דינה. רייך וויא א מלכה מיט בריליאַנטען
אין דיא הייליגע שמאָדט געווען;
בייא דיא שררות גרעסמע פראַנטען
האט זיא כבוד געהאט, זעהר פיעל וף.
אַזוי וויא דיא שמערן ארום דער לבנת
האבען מיר זיך געשפיגעלט אין איהר;
אוי! היינט הייסט זיא דיא אלמנה
און איהרע יתומות וויינען מיר.

פּרויען. נאָם זעה אונזערע מרערען... א. ז. ו.

בר־כוכב א. שווערמ־זשע מיר אלע צו, שווערט מיר

אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (ביס)

בר־כוכב א. שווערט איהר מיר פון דעם הערצען, שווערט מיר

אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (ביס)

(פר־כוכבא נעהמט ארויס א ספר תורה פונם ארון הקודש)

בר־כוכב א. דאָ בייא דער ספר תורה סגולה יחידה!

שווערט איהר מיר אלע בית יעקב ויהודה.

אז יעדער פון אייך מיט לייב און זעעלע אמת זיין געטרייא,

וויא איין האַנד, וויא איין מענש, זאָגט איהר אייך אויפהויבען

פרייא.

צו דער נייער מלחמה קענען דעם שונא,

א מלחמה וואס איז נאך ניט געווען ביז יעצט אזוינע.

שווערט־זשע מיר אלע צו, שווערט מיר;

אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (ביס)

בר־כוכב א. שווערט איהר מיר פון דעם הערצען שווערט מיר

אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (ביס)

בר־כוכב א. זאָגט מיר נאך דאס וואָרט פון דער שבוטה,

און קאהר פאר נאָט און פאר זיין פאָלק, בין איך מכריז ומודיע,

אז ווער עס וועט זיין פאלש — פון אונז אַבטהיילען,

און וועט במסירה אונזער סוד דערצעהלען.

איז איין געזעמץ דער מוים! געמייט אויף דעם אָרט,

יעצט, יעצט פאר דעם 'עדות דער ספר תורה ניט־זשע מיר אלע

דאס וואָרט!

פאר דעם עדות ניט־זשע מיר אלע דאס וואָרט;

געדענקט־זשע נוט;

אללע. מיר געדענקען אלע נוט! —

בר־כוכב א. איהר האט מיר צוגעשוואָרען!

אללע. מיר שווערען אלע גלייך,

מיר שווערען! מיר שווערען! מיר שווערען!

(בר־כוכב א הויפט אויף דיא ספר תורה אין דער הויך, נאך איהם הויצען אויף

אלע דיא הענד אין דער הויך, און וועהרענד וויא ענדיגען, לאָזט זיך דער פאָרדענע

שנעל אַראָפּ.)

לאָמיר זיך האַלטען בשלום, לאָמיר לעבען אונזער קיזער,
מעהר האט אייך נאר ניט צו זאנען אייער אַלעזר !

(ער געהט אַראָפּ פון דיא טרעפּ, געהט אַוועק לינקס, נאך איהם געהן נאך אלע
סנהדרין מיט דיא אלע וועלכע שטימען מיט זיין מיינונג. בר-כוכב
טרעט ווידער אַרויף אייף דיא טרעפּ, ווענדעט זיך צו דיא איבעריגע וועלכע זיינען
איבערגעבליבען אין שוהל).

בר-כוכב א. פון זיטצען און ווארטען קען נאר ניט געשעהן.

קיין זאך אין דער וועלט ווערט ניט פון זיך אליין ;

אין מצרים וואָלטען אייביג געבליבען, אונזער אבות אבותינו,
ווען מיט געוואלד זאָר זיין ניט געווען אַרויס שלעפען משה רבינו.
מיר האבען שטענדיג געהאט העלדען וואס האבען געקעמפּט,
ניט איין שטאַרקען פיינד האבען זייערע מאכט געדעמפּט.
גלייך וויא דיא אַלטע געלעהרטע מיט דער חכמה מיט זייער,
האבען זיך פערדיענט זייער נאמען דיא העלדען מכבער !

(מוזיק פאנגט אָן טרעמאלירען, עס ערשיינט א שטערן איבער זיין קאפּ, ער הייבט
אָן מיט טעהר פייער צו האלטען זיין רעדע).

דיא נבואה מוז קומען וואס דער נביא האט געזאגט אמאל :

דרך כוכב מיעקב, וקם שבט מישראל !

שטעהט אויף מיין פאָלק, קינדער פון איין נאָם !

געהט אייך צו דיא שווערדען ווער נאָר כח האט !

אַראָפּוואַרפען זאָלען מיר פון אונז דיא ביטערע גורל

און בויען דאס בית המקדש במהרה ! !

(רעמיטאטיוו) :

ווער עס טרעט צו צו מיר, מי לה' אלי !

זאָל אויפהויבען דיא הענר ביים נאמען אדוני !

(אלע הייבען זיך אויף פון דיא ערסטער, הייבען אַרף זייערע רעכטע הענד ארייף.)

א ל ל ע. דינע רייד האבען אונז אַלע בעלעבט אָהן א שיער,

אַלע וויא איין מענטש שטעהען מיר צו צו דיר.

עס לעבט אונזער בר-כוכב א ! עס לעבט אונזער משיח

און אונזער בית המקדש זאָל אויפגעבויט ווערען ניד !

} מיט

וואס אַרם זיין יחוס — צו א בן מלך, צו א בן חור?
 א מינדסט רוימיש אינגעל שפייט אייך אין פנים,
 רייסען אייך אָפּ דיא קליידער, מאַכען אייך סמנים;
 איהר רעדט מיט זיין מיט נומען, זיין ענטפערן אייך מיט כעס,
 אונזער פערמענען רויבט מען עפענטליך אין מיטען דער גאס;
 אונזערע פרויען שענדען זיין, און מיר טאָרען זיך ניט קלאָנען! —
 אָה ניין! וואס איהר ווילט מענט איהר אייך זאָנען!
 דאס יונגע הייסע בלוט, קען ניט צוזהען אזוי קאלט,
 יעדע מינוט פאַר זיך, דעם שונא'ס מערדעריש געשטאַלט! —
 תאקט מיר אָפּ דעם קאָפּ וואָרפט איהם אריין אין קבר!
 נאָר ניט רייסען יעדער מינוט צו ביסלעך איטליכס אבר;
 כל זמן דיא האַנד איז דאָ לאַמיר זיא אויפהויבען,
 אז שטאַרבען, זאָלען מיר אלע, וואס טוין איינעם אליין לעבען;
 שמעחט אויף ברידער, אים נאמען פון אונזער הייליג לאַנד,
 און לאַמיר אויסקערען פון איהם, דעם שלעכטען בייזען פיינד! —

(עס ווערט ווידער צווישען דיא אידען א געטומעל וויא פריהער. ברייכט א
 געטומעל פון דיא טרעפ, זעטעט זיך צוריק אויף זיין פלאַטץ. אלע זיך טרעט
 ווידער אַרומ צום ארון הקודש, הויבט אויף דיא הענד אויף א צייכען, אז ער וויל
 עפעס זאָגען, אלע בלייבען שטיל און הערען זיך צו):

אלע זיך. עס איז אמת ברידער, אז און דיא יונגע ליגט כח,
 עס פעהלט זיין אָבער דאָצו דער איבערנעלייגער מח —
 אוי! באַרעכענט נאָר נומ, איידער איהר הויבט אָן צו טהן,
 אז נאָט האט איינמאל נחר געווען אויף דער שטאַדט ציין,
 וועט אייך ניט העלפען אייער יונג בלוט, ס'מען זיין וויא פייער,
 תאט רחמנות אויף דעם רעסט ביסעל אידען אויב זיין ווינען ביין אייך
 טהייער.

מיט עזות און כעס וועט איהר נאָר אזוי פיעל נומען,
 אז איהר וועט דיא רוימער אויף אונז נאך מעהר צו היטצען!
 און זיין וועלען אָנפאלען אויף אונז וויא דיא צורייצטע בערען,
 דאס רעסט ביסעל אידען כח אין איין ביינדעל צו פאַרזעהרען;
 אייך זאָג אייך נאך אמאל וויכט איהר פאָלגען מיין עצה,
 לאַמיר אָנביינען פאַר נאָט'ס רומ אונזער מידע פלייצע.

(ער קרשט נאך אמאל דאס פרוכט — געהט אַראָפּ, שטעלט זיך און א זיט. צווישען
דיא אידען הערט מען פערשידענע שטומען, און א טהייל מיט בר-כוכבאין און
איינעם, שאַקלען מיט דיא קעפּ, וויא זיט וויליגען ניט איין — ענדליך ווערט אַלעס
פערשוויגען און אויף דיא טרעפּ פונ'ם ארון הקודש טרעט אַרויף בר-כוכבא.
טהוט א קוש דאס פרוכט און ווענדעט זיך אויך צום עולם.)

בר-כוכבא. הערט אויס מיין פאָקס איהר בני יהודה;

הערט מיך אויס מינע ברידער, אפתחה פי ואנידה:

וויא רוהיג שטעהט דער וויינשטאָק ווינטער באַדעקט מיט שנעע,

איהם אַרט ניט יעצט דיא קעלט, ווייל ער קוויקט זיך מיט דער אידענע,

אַז פון זיינע פריהעריגע טרויבען, טרינקט מען שוין לאַנג וויין,

און אַז ס'וועט קומען דער זומער וועלען גייע שוין זיין;

אַבער וועה איז דעם וויינשטאָק, וואס אום זומער בענין,

האַפט איהם דער פראָסט, אַז ער הייבט נאָר אָן צו בליהען.

דעם קאַלטען אַלטער אַרט ניט, וואס עס געהט פאַר איהם יעצט פאַר,

ער לעבט מיט דעם וואס עס וועט זיין, אָדער וואס ס'איז געווען צופאַר.

דיא אַלטע קלאַנגען אויף דעם בית המקדש, וואס איז געווארען פערברענט,

אויף דיא שטיינער וואס שוין לאַנג צובראָכען האט דעם פיינ'ר'ס הענר,

און זעהען ניט וואס ס'טהוט זיך יעצט, ווייל זייערע אויגען זיינען טונקעל:

וואו אין דעם אַרט פונ'ם ארון הקודש, אין דעם הייליגען ווינקעל,

שטעלען אַלע טאָג דיא רוימער, זייערע בילדער און געטצען,

שפעטען פון אונזער נאָט, אונז מיט דעם צו רייצען, אויף צו העמטצען.

מיט דעם שטעכען זיט אויס, אונזערע פרישע יונגע אויגען,

דאס זעהט ניט דער אַלטער קאָפּ, וואס איז שוין איינגעבויען;

ער קוקט אַראָפּ נאָר אויף דער ערד, לאָזט פאַלען אַ פאַר טרערען,

ער וועט ניט זשאַלעווען א וויין טהאָן, קרעכצען וועט איהר איהם הערען

אויף דיא בני ציון וואס זיינען שוין לאַנג אומגעקומען,

וואס שטאָפען שוין רוהיג, זיינען שוין לאַנג זייערס איבערנעקומען.—

וויבט אויף אייערע קעפּ, אַלעמ! וועט איהר אליין זאָגען,

אַז אויף דיא לעבעדיגע איז דאָ מעהר וויא אויף דיא טויטע צו קלאַנגען!

זעהט וויא אונזערע ברידער שניידט מען יעצט וויא דיא בוימער,

הערט וויא זיט קרעכצען אונטער דער שאַרפער האַק פון דיא רוימער! ...!

און אויף אייך אַלע חכמים, ליינען זיט דען כבוד?

קינדער? אוי! א דאס איז שלעכט וואס מיר הייסען קינדער
 ניט מענשען,
 און! מען זאל אונז שוין רופען „יודישע מענשען“ ניט „יודישע
 קינדער“.

מיר זיינען שולדיג אין אונזער אונגליק, מיר, יעדער באזונדער;
 וויא נארישע שלעכטע קינדער האבען מיר געהאנדעלט אונגלייביג
 געגען אונזער גרויסען גאט, וואס ער לעבט אייביג;
 ער האט אונז געליעבט, מיר האבען זיך דערפון ניט געמאכט,
 ער האט אונז א תורה געשיינקט, מיר האבען זיך פערזאכט,
 ער האט אונז גוטס געגעבען, מיר האבען עס ניט געוואוסט צו
 שעמען,

מיר האבען איהם דערצערניט מיט פרעמדע געטצען.
 דאס ערשטע בית המקדש וואס ס'איז אזא פראכט געווען,
 דורך וועמען איז עס חרוב געוואָרען ווען ניט דורך אונז אליין?
 דאס צווייטע בית המקדש מיט זיינע שטארקע מויערן און ווענט
 האבען מיר אליין איבערגעגעבען דעם פיינד אין דיא הענט! —
 אוי! אויף דעם וויינט דאס הארץ, דאס איז אונזער אונגליק יודען,
 וואס ביא אונז איז ניטאָ קיין אַחרות! קיין פרידען! — (געלאָטען)
 דערפאר לאָמיר זיך האַלטען שטיל, אויף גאָט זיך ניט באַקלאָגען
 און דאס שלעכטס וואס קומט אויף אונז, מיט בטחון איבערטראָגען.
 לאָמיר איהם בעטען מיט אַ ריין האַרץ, ניט פאַרשטעלט, מיט
 נאמנות!

אונזער הערץ זאל זיין דער מזבח, אונזערע ריינע געדאַנקען, — דיא
 קרבנות!

און ביז מיר וועלען פערדינען, ער זאל אונז מוחל זיין.
 זאלען מיר זיך פעהאַלטען, רוהיג, שטיל און פֿיין.
 לאָמיר בעטען פאַר'ן ביסעל יודען, וואס זיינען נאך פערבליבען,
 פאַר דיא וואס זיינען דאָ, פאַר דיא וואס זיינען פערטריבען,
 לאָמיר פאַלגען דיא נייע העררשער, וואס זייא וועלען אונז געביטען
 העכען זייא אונז בעהאַנדלען, מיט חסד, און מיט גוטען,
 לאָמיר בעטען פאַר'ן שלום פון אונזער צעזאָר הנעלת,
 חייל אין זיין שלום וועט אונז שגום זיין — אָמן סלח! —

פערשטערט דיא קרבנות, מיט זייער שיינעם ריח,
נעקוילעט דיא כהנים, אויף דעם מזבח.
ירושלים'ס שיינע מעכטער, צי'ק'ס איידעלע קינדער,
אזעק נעפירט נעפאנגען, פאר קנעכט פארקויפט באזינדער;
ניט נעשוונט קיין גרויע קעפ, תנאים, סופרים, קדמונים;
אָבערשונדען דיא הויט לעבעדיג פון חכמים ונבונים,
אויפגעשניטען מיט דער שאַרף דיא שוואַנגערע ווייבער...
חתן, כלה בייא דער חופה צושניטען זייערע לייבער!...
אינגלעך פון דיא חדרים, צו הרג'עט צו מריבען,
פיצליך קינדער פון דער ברוסט, אויף שטיינער צו ריבען!—
מיר שרייען צו נאָט! מיר הייבען אָן צו טימלען,
מיר רייסען איין מיט אונזער געוויין אלע זיבען הימלען.
מיר מאַכען איהם שוּכדיג, מיר הייבען אָן צו שרייען,
דאָ וואַרפען מיר איהם פאַר, דאָ בעטען מיר פערצייען;
„און דוא גרויסער נאָט, זיצט דיר דאָרט אין דיין רוח,
הערסט נאָר נישט—שווייגסט! און זעהסט דאס אלדינג צו;
דיין וואָהנונג צושטערט מען, און דוא שווייגסט! בעל הבית?
דיינע קינדער קוילעט מען, און דיר האַרט ניט דאָס?
איז דאס שעקן פאַר דיר, צו האַסטו דערפון נחת?
„אז דער פיינד זאל זיך רייצען מיט אונז אויף צו להכעיס;
„וואו איז אַייער פאטער, אברהם'ס הייליגע קינדער?
„אַייער גרויסער נאָט וואס האַט אייך באַוויזען ווינדער?
„א יא איהר האַט זיך גאר אומזיסט צו איהם געווענדט,
„פאַר וואס קומט ער ניט אייך ראַטעווען פון מיינע הענד!“—
אָדער:
„אויף דאָרויף האַסטו אונז באַדאָרפט אַריס פיהרען פון מצרים,
זאלסט לאַזען אונז אלע אויסקוילען אין ירושלים!
„וואו איז דיין שבעה, וואס דוא האַסט געשוואָרען אַ מאל,
„אונזערע הייליגע אָבות: אברהם, יצחק און ישראל!
„אז דיינע קינדער וועל איך מאַכען וויא בייס ים דאס זאָמר,
„אז דיינע קינדער וועל איך שיינקען דאס געבענשטע לאַנד.
„אז און דיינע קינדער וועלען זיך אַלע פעלקער בענשען!“—

אוי! צי'ק'ס ליכט צאנקט אצינד;
לעשט אייביג אויס —
שיינען וועט דיר ניט מעהר מיין קינד,
איבער דיינע זינד! איבער דיינע זינד!

אללע.

מאקע דאריבער
בעטען מיר דיר איבער;
דיין כעס זאלסטו שוין שטיללען,
מיר בעטען דיר פערצייהען,
ווייל מיר בערייען,
אלסחינג וואס מיר האבען געמחן נישט נאך דיין וויללען,
נישט נאך דיין וויללען. — — — — —
זעה וואס פון אונז איז אצינד געווארען,
נעהם צו שוין גאטט שמארסער פון אונז דיין צאָרען;
הער אונז צו גאטט, הער!
שמראָף אונז שוין ניט מעהר! —

((אלעזר הייבט זיך אויף, בייגט זיך צום ארון קודש, טהוט א קוש דאס פרוכט
ווענדעט זיך צום עולם)).

אלעזר.

הערט אויס בני יעקב, מיין פאלק מינע ברידער,
וועט אייך דער פאר גאטט אויף צו הערען ווידער —.
אמת! ער האט אונז גוט געגעבען צו פיהלען זיין שארפע רוס,
ניט איין שונא האט זיך געבאָדען אין אונזער יודיש ברוט.
וויא א הונגעריגער וואָלף האט ער זיך צו אונז אריין געהאפט,
געוואָרען, געבראָכען צערריסען, וואס ער האט דערמאפט.
אונזער לאַנד, פערברענט, אונזערע פעלדער — צומערעמען,
אונזערע מייכען פערדאָרבען, אונזערע וויינגערטנער צוקנעמען,
אונזער הייליג ציון אונזער שטאָלץ אונזער פראכט,
פערוויסט ביז אין גרונד, אללעס חרוב געמאכט;
דאס הייליגע בית המקדש, אונזער גאט'ס עקסטרא צימער,
פעראורייניגט שענדליך, געמאכט דערפון א טריממער.
גערויבט דיא אוצרות, אלע כלי קודש,
פערשטערט אונזער יום טוב, שבת, ראש חודש.

פראלאן.

ערשטע מצענע

ערשטעם בילד.

(שטעלט פאר א שוהל, דער אָרן קודש פארדעקט מיט א שוואַרץ פרוכת. אויס איין
עמוד נעבען איהם, שטעהט א מנורה. אין וועלכען עס צאנקען עטליכע קנוישען,
וואס האלטען שוין ביים אויסגעהען — אידען רעכטס און לינקס זיטצען אויף דער
ערד. גאנץ טרויעריג דיא קעפ געפויגט, דיא הענד פארלעגט, אויס'ן אונטערשטען
טרעפיל פונט אָרן הקודש זיטצט דער אַלטער ר' אלעזר, האלט אין דער האַנד
א מגילה און זאָגט פאר, נים ווייט פון איהם אויף א ביינקיל זיצט בר' כוכבא).

אלעזר. וויינט און קלאָנט אַצינדער,

אללע ציונים קינדער!

אללע. נעבראָכען איז אונזער הערץ,

ביים

גרויס איז אונזער שמערץ.

אויף אונזער הייליג ירושלים, וואס איז תל נעוואָרען,

אויף אונזער גלאַנץ און אונזער כבוד וואס איז פארלאָרען —

אלעזר. פון זיין הערץ האט גאָט צוועק גענומען זיין האַנד,

און אויף אונז אָנגעשיקט דעם בייזען פיינד;

דאס בית המקדש חרב געמאַכט,

און דיא כהנים אומגעבראַכט.

אללע. ער האט גערויבט, געברענט, געבראָכען,

אוצרות, הייזער, ביז אין גרינד,

און אָהן רחמנות האט ער געשמאַכען,

אונזער ווייב און קינד!

אלעזר. אוי! אזוי זאָגט גאָט אַצינד:

מיט איינעם איך קען דיך נים מעהר

פון דיא ביזט נים מעהר מיין קינד

סגהדרין

איבער ריינע זינד, איבער ריינע זינד!

דיא פערזאנען.

ברכובא (אדער בר כחיבא) א הויכגעוואקסענער שטארק געבויעטער מאן

פון א יאהר 25.

עזריה, זיין פערזאנלעכער

ר' אלעזר המודעי, איין אלטער תלמוד'שער געלעהרטער.

דינה, זיין טאכטער, איין יונגעס מעדכען (ברכובא'ס כלה).

טורנוס רופוס, דער רוימישער שטאטהאלטער אין ירושלים.

סעראפהינא, זיינע פרוי.

פאפוס, א רייכער יובעלהענדלער אין שומרון — א רויטער און א מאוסע גער

שטאלט, קרום אויף א פוס, און אויף איין אויג בלינד.

דער שומר פון דיא טויערען פון דער פעסטונג ביתר.

דער גייסט פון אלעזר המודעי.

דיא סנהדרין, כהנים, לויים, יודיש מיליטער, פאהגעניטערענער, ברכובא'ס

לייבוואכע, געזאנדעטע פון אשור, פון מצרים, פון ערב, טענצער,

מוזיקאנטען, קאָהר פון זינגער, רוימיש מיליטער, רוימישע

מעדכען, דיא צושייער ביא דער רוימישער ארענע, גלאדיא-

טאָרס, גענערען, א ווילדער לייב, דאס חיל פון יהודה, דאס

חיל פון רויים, פאָלק. —

ווערמאכטענע ווערמאכטענע

דיא געשיכטע קומט פאר — אמאל אין ירושלים — אין דער פעסטונג

געזארגע און אין דער פעסטונג ביתר — דיא געשיכטע האנדעלט זיך זעכציג

יאהר, נאך דעם חורבן בית'שני.

פראלאג.

דער ניינטער אָב (תשעה תשנ"ב).
דער זוהן פון דעם שטערן.
דער אויפשטאנד נענען דיא רויטער.

ראם 1. בילד

— 2. —

— 3. —

ערשטער אקט.

פאפוס.

ברוכבא ווירד נעקריינט פאר א מלך אין ירושלים.

ראם 4. בילד

— 5. —

צווייטער אקט.

דער משכן פון שלום.
ברוכבא אנטלויפט רייטענדיג אויף א לייב.

ראם 6. בילד

— 7. —

דריטער אקט.

אין דער תפיסה.
ברוכבא מיט זיין חיל אין לאנער.
דיא בעלאנערונג פון דער פעסטונג צעזארעא.

ראם 8. בילד

— 9. —

— 10. —

פירטער אקט.

דיא סנהדרין.
דער שרעקליכער מאָרד פון ר' אלעזר המודעי.
דיא נייסט ערשיינונג.
דיא צערשמערונג פון דער פעסטונג ביתר.

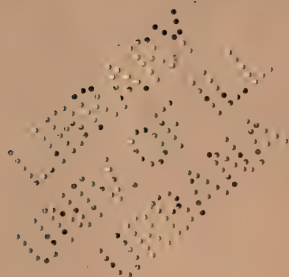
ראם 11. בילד

— 12. —

— 13. —

— 14. —

296 025
G 126

בר כוכבא

(דער זוהן פון דעם שטערן)

אדער

דיא לעצטע טעג פון ירושלים.

א מוזיקאלישע מעלאדראמא אין ריימען, אין 4 אקטען
מיט א פראלאג, אין 14 בילדער.

פערפאסט פון

א. גאלדפאדען.

(בעארבייטעט נאך פיעלע היסטארישע קוועלען.)

פרייז, 10 סענט.

— פערלאג פון דיא —

היברו פאבלישינג קאמפאני,

83-85-87 קאנאל סט., ניוארק.

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal St., New York.

1908.

אלענדארפ'ס מעטהאדע

פון אלבסנדר הארקאווי.

איז א ניצליכע בוך גרינגליך אויסצולערנען דיא ענגלישע שפראכע

א בוך פון 600 ווייטען.

זיין ריכטיגקייט פרייז אין אלגע שפראכען איז 3 דאלאר,

אין אידיש גר 125 דאלאר.

אלענדארפ'ס מעטהאדע איז אנערקענט אין דער נאנצער וועלט פיר דיא בעסטע, ווייל דיא פראקטיק האט בעוויזען, דאס זיא איז זעהר לייכט און גוט פיל יעדען וואס וויל זיך אויסלערנען דיא ענגלישע שפראך אהן א לעהרער.

אלענדארפ'ס מעטהאדע

איז אויף אזא ארט, דאס דיא שפראך איז איינגעטהיילט אין לעקציען, אין יעדער לעקציען קומען פאר ווערטער, געשפרעך און גראמאטישע רעגעלן.

פאר דיא לעקציען קומט א בעזונדערע אבטהיילונג צו לערנען זיך לעזען און ספעלען, אום דיא ווערטער און גראמאטישע רעגעלן זאללען מעהר פערשטארקט ווערען אין דיא געדאנקען, ווערען אס ענדע פון יעדער לעקציען געגעבען שטיקער לעזע-שטאף צום איבערזעצן. דיא זעטצע פון דיא שטיקער לעזע-שטאף, זיינען צוזאמגעשטעלט פון דיא ווערטער, וואס זיינען פריהער פארגעקומען. דער לערנינג וועט זיין קענען איבערזעצען. יעדע שטיק לעזע-שטאף טראגט א נומער.

צום לעהר-בוך קומט א בעזונדער בוך, א שריסעל, וואס ענטהאלטעט דיא ריכטיגע איבערזעצונג פון יעדע זאך. דיא איבערזעצונגען זיינען בעצייכענט מיט דיא זעלבע נומערן וויא דיא שטיקער לעזע-שטאף בייא דיא לעקציען. דער שילדער קען אלזא מיטען שריסעל אבשטימען אויב זיין איבערזעצונג איז ריכטיג אדער ניט.

אלענדארפ'ס מעטהאדע איז איינגעטהיילט אין

78 לעקציען.

דיא אבטהיילונג צו לערנען זיך לעזען, איז זעהר פראקטיש. דיא רעגעלן ווערען ערקלערט איינפאך און דייטליך. אין דיא לעקציען ווערען געגעבען דיא אויס-שפראכע פון יעדען ענגליש ווארט מיט אידישע בוכשטאבען.

דאס בוך ענטהאלטעט איבער 600 ווייטען אין גרויסען פארמאט און עקענאנט געבונדען.

פרייז 25 דאלאר.

צו בעקומען בייא אלע בוכהענדלער, וויא אויך בייא

HEBREW PUBLISHING CO.,

בר כוכבא

(דער זוהן פון דעם שטערן)

אדער

דיא לעצטע טעג פון ירושלים

— פון —

א. גאלדפאדען

HEBREW PUBLISHING COMP

83-85 Canal St., New York.

1908.

CENTRAL CIRCULATION AND BOOKSTACKS

The person borrowing this material is responsible for its renewal or return before the **Latest Date** stamped below. **You may be charged a minimum fee of \$75.00 for each non-returned or lost item.**

Theft, mutilation, or defacement of library materials can be causes for student disciplinary action. All materials owned by the University of Illinois Library are the property of the State of Illinois and are protected by Article 16B of Illinois Criminal Law and Procedure.

TO RENEW, CALL (217) 333-8400.

University of Illinois Library at Urbana-Champaign

FEB 1 5 2002

FEB 1 5 2002

DEC 21 2001

When renewing by phone, write new due date below previous due date.

L162

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 041962231